

ANEKS NR 2

DO OGÓLNYCH WARUNKÓW UBEZPIECZEŃ ROLNYCH (PAKIET UBEZPIECZEŃ ROLNYCH)

§ 1

W Ogólnych Warunkach Ubezpieczeń Rolnych wprowadza się następujące zmiany:

1. W § 2 ust. 36 otrzymuje brzmienie:
„Przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze – wyroby medyczne wskazane w załączniku do Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 29 maja 2017 r. w sprawie wykazu wyrobów medycznych wydawanych na zlecenie.”
2. W § 2 skreśla się ust. 53.
3. W § 2 ust. 54-78 otrzymuje numerację 53-77.
4. § 32 ust.2 pkt 3 otrzymuje brzmienie:
„rachunki lub dowody opłat za naprawę/zakup przedmiotów ortopedycznych/środków pomocniczych, umożliwiające identyfikację osoby poddanej leczeniu.”
5. W § 51 ust. 4 otrzymuje brzmienie:
„Skargi, zażalenia w tym reklamacje mogą być składane przez Ubezpieczającego, Ubezpieczonego lub uprawnionego z umowy ubezpieczenia do Ubezpieczyciela:
1) w formie pisemnej na adres: skr. pocztowa 1020, 00-950 Warszawa,
2) w formie elektronicznej za pomocą formularza www.warta.pl/reklamacje,
3) telefonicznie pod nr 502 308 308,
4) w każdej jednostce Ubezpieczyciela, na piśmie doręczonym osobiście lub w formie ustnej do protokołu.
Ubezpieczyciel rozpatrzy skargę, zażalenie lub reklamację w terminie 30 dni od daty wpływu i udzieli odpowiedzi w formie pisemnej przesyłką listową lub w formie elektronicznej na wniosek składającego skargę, zażalenie, reklamację. W szczególnie skomplikowanych przypadkach

termin na udzielenie odpowiedzi może zostać przedłużony do 60 dni, o czym wnoszący skargę, zażalenie, reklamację zostanie uprzednio powiadomiony.
Organem właściwym do rozpatrzenia skargi, zażalenia, reklamacji jest jednostka organizacyjna wyznaczona przez Zarząd Ubezpieczyciela.”

6. W § 51 dodaje się ust. 5 w brzmieniu:
„Podmiotem uprawnionym do pozasądowego rozpatrywania sporów jest:
1) Sąd Polubowny przy Komisji Nadzoru Finansowego (strona [www: https://www.knf.gov.pl](https://www.knf.gov.pl)),
2) Rzecznik Finansowy (strona [www: https://www.rf.gov.pl](https://www.rf.gov.pl)).”
7. W § 51 ust. 5-7 otrzymuje numerację 6-8.

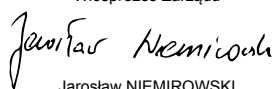
§ 2

Pozostałe postanowienia OWU Rolnych pozostają bez zmian.

§ 3

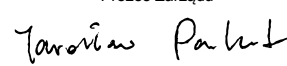
Niniejszy Aneks wchodzi w życie z dniem 13 marca 2018 roku i ma zastosowanie do umów ubezpieczenia zawartych od tego dnia.

Wiceprezes Zarządu

Jarosław NIEMIROWSKI

Prezes Zarządu

Jarosław PARKOT

OGÓLNE WARUNKI UBEZPIECZEŃ ROLNYCH
(PAKIET UBEZPIECZEŃ ROLNYCH)
 (TEKST JEDNOLITY z uwzględnieniem Aneksu Nr 1/2015)

Informacja o postanowieniach ogólnych warunków ubezpieczenia, o których mowa w art. 17
 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej
 (Dz.U. 2015, poz. 1844)

RODZAJ INFORMACJI

NUMER JEDNOSTKI REDAKCYJNEJ W OWU

Przesłanki wypłaty odszkodowania i innych świadczeń lub wartości wykupu ubezpieczenia

§ 5 ust. 2, § 5 ust. 4, § 6 ust. 4,
 § 6 ust. 12-14, § 10 ust. 2, § 11 ust. 5,
 § 15 ust. 3-5, § 16 ust. 1, § 21 ust. 3-5,
 § 28 ust. 5-6, § 33 ust. 3-4, § 37 ust. 3

Ograniczenia oraz wyłączenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń uprawniające do odmowy wypłaty odszkodowania i innych świadczeń lub ich obniżenia

§ 7, § 12, § 17,
 § 26, § 30,
 § 35, § 39

POSTANOWIENIA WSTĘPNE

Co obejmuje ubezpieczenie?
 § 1

1. W oparciu o niniejsze Ogólne Warunki Ubezpieczeń Rolnych (zwane dalej OWU) może zostać zawarta umowa ubezpieczenia:
  - 1) obowiązkowego – w zakresie:
    - a) odpowiedzialności cywilnej rolników z tytułu posiadania gospodarstwa rolnego (OC rolnika),
    - b) budynków wchodzących w skład gospodarstwa rolnego (budynków rolniczych),
  - 2) dobrowolnego – w zakresie:
    - a) mienia w gospodarstwie rolnym,
    - b) maszyn rolniczych (sprzętu) AgroCasco,
    - c) odpowiedzialności cywilnej (OC) w życiu prywatnym.
2. Umowa ubezpieczenia może zostać rozszerzona o następujące ubezpieczenia dodatkowe:
  - 1) assistance,
  - 2) następstw nieszczęśliwych wypadków (NNW),
  - 3) rzeczy osobistych poza gospodarstwem rolnym,
  - 4) nagrobków.
3. Umowa zawierana jest z Towarzystwem Ubezpieczeń i Reasekuracji „WARTA” Spółka Akcyjna, zwanym dalej Ubezpieczycielem.
4. Umowa ubezpieczenia zawierana jest przez Ubezpieczającego, który może ją zawrzeć na cudzy rachunek.

SŁOWNICZEK

Co oznaczają poszczególne pojęcia?
 § 2

1. **Akcja ratownicza** – działania podjęte w celu zapobieżenia lub zmniejszenia skutków zdarzeń losowych, w szczególności działania straży pożarnej, policji lub innych służb publicznych.
2. **Budowa** –
  - 1) budowa (wykonywanie budynku),
  - 2) rozbudowa,
  - 3) przebudowa (wykonywanie robót budowlanych, w wyniku których następuje zmiana parametrów użytkowych lub technicznych budynku z wyjątkiem parametrów charakterystycznych takich jak: kubatura, powierzchnia zabudowy, wysokość, długość, szerokość bądź liczba kondygnacji),
 budynku mieszkalnego, budynku gospodarczego, znajdujących się w miejscu ubezpieczenia, pod warunkiem prowadzenia prac budowlanych zgodnie z prawem budowlanym.
3. **Budowla** – obiekt budowlany niebędący budynkiem wraz z instalacjami i urządzeniami, stanowiący całość techniczno-użytkową. W szczególności zalicza się tu: obiekty małej architektury, np. ogrodzenia, bramy oraz furtki (wraz z siłownikami), altanki, chodniki, śmietniki, posągi, odkryte baseny, fontanny, korty, piaskownice, lampy ogrodowe oraz budowle dla potrzeb rolnictwa i przechowywania produktów rolnych, w szczególności zamknięte zbiorniki na płynne odchody zwierzęce, płyty do składowania obornika, wagi najazdowe, stacje transformatorowe.
4. **Budynek gospodarczy** – obiekt budowlany, trwale związany z gruntem, wydzielony z przestrzeni za pomocą przegród budowlanych, posiadający fundamenty i dach. Jest to budynek

wolnostojący albo budynek w zabudowie grupowej, służący do chowu zwierząt gospodarskich lub budynek służący do przechowywania urządzeń, materiałów i zapasów, produktów rolnych, maszyn rolniczych lub budynek służący do parkowania pojazdów. Do budynków gospodarczych zalicza się: basen, budynek inwentarski bez drobiu, chlewnię, cieplarnię, drewnię, garaż, kotłownię, magazyn, kurnik do 100 sztuk drobiu, kurnik towarowy, obórę, pieczarkarnię, pustostan, saunę, siłownię, stajnię, stodołę, szklarnię, szopę, warsztat, wiatę. Budynek gospodarczy obejmuje elementy konstrukcyjne, opaski wokół budynku oraz:

- 1) **instalacje**, tj. zespół połączonych ze sobą przewodów, rur lub innych elementów, zamontowanych na stałe (w sposób uniemożliwiający ich odłączenie bez użycia narzędzi) i służących do zaopatrzenia i prawidłowej jego eksploatacji łącznie z elementami stanowiącymi ich zakończenie, znajdującymi się wewnątrz i na zewnątrz budynku. Zalicza się tu w szczególności instalacje: ciepłą (grzewczą), wodną, kanalizacyjną (sanitarną), elektryczną, gazową, klimatyzacyjną, wentylacyjną, chłodniczą, odgromową, przeciwpożarową, internetową, alarmową, centralnego sterowania. Zakończeniami instalacji wymienionych powyżej są w szczególności: grzejniki, armatura sanitarna, włączniki/wyłłączniki, gniazda elektryczne, klimatyzatory, wentylatory, skraplacze, sprężarki, czujki, sygnalizatory, inne elementy systemu alarmowego/monitoringu, sterowniki centralnego sterowania,
- 2) **urządzenia techniczne**, tj. zamontowane na stałe (w sposób uniemożliwiający ich odłączenie bez użycia narzędzi) urządzenia umożliwiające użytkowanie budynku zgodnie z przeznaczeniem, znajdujące się w środku lub na zewnątrz ubezpieczonego budynku. Zalicza się tu m.in.: urządzenia służące uzdatnianiu wody, oczyszczaniu lub gromadzeniu ścieków, piece, indywidualne ujęcia wody (studnie wraz z instalacjami i przykryciem), indywidualne źródła ciepła i energii elektrycznej (np. zbiorniki na gaz lub paliwa płynne, kolektory słoneczne, ogniwa, fotowoltaiczne, pompy ciepła),
- 3) **inne elementy zamontowane lub wbudowane na stałe** (w sposób uniemożliwiający ich odłączenie bez użycia narzędzi): rynny, parapety, przegrody/ścianki działowe, drzwi wraz z futrynami i zamkami, okna łącznie ze szkleniem, ościeżnicami i zamknięciami, zabezpieczenia przeciwwłamaniowe okien i drzwi (np. okiennice, kraty, rolety przeciwwłamaniowe), powłoki malarskie, tynki ścian i sufitów, elewacje, materiały izolacyjne, okładziny ścian, podłóg, schodów i sufitów.
5. **Budynek mieszkalny** – obiekt budowlany, trwale związany z gruntem, wydzielony z przestrzeni za pomocą przegród budowlanych, posiadający fundamenty i dach. Jest to budynek wolnostojący albo budynek w zabudowie bliźniaczej, szeregowej lub grupowej, służący zaspokajaniu potrzeb mieszkaniowych. Budynek mieszkalny obejmuje elementy konstrukcyjne, balkony/loggie/taras, opaski wokół budynku oraz:
  - 1) **instalacje**, tj. zespół połączonych ze sobą przewodów, rur lub innych elementów, zamontowanych na stałe (w sposób uniemożliwiający ich odłączenie bez użycia narzędzi) i służących do zaopatrzenia i prawidłowej jego eksploatacji łącznie z elementami stanowiącymi ich zakończenie, znajdującymi się wewnątrz i na zewnątrz budynku. Zalicza się tu w szczególności instalacje: ciepłą (grzewczą), wodną, kanalizacyjną (sanitarną), elektryczną, gazową, klimatyzacyjną, wentylacyjną, telekomunikacyjną (w tym: radiowo-telewizyjną), domofonową, odgromową, przeciwpożarową, internetową, alarmową, monitoring, centralnego odkurzenia, centralnego sterowania. Zakończeniami instalacji wymienionych powyżej są w szczególności: grzejniki, armatura sanitarna, włączniki/wyłłączniki, gniazda elektryczne, klimatyzatory,

- wentylatory, czujniki, sygnalizatory, inne elementy systemu alarmowego/monitoringu, anteny, sterowniki centralnego sterowania,
- 2) **urządzenia techniczne**, tj. zamontowane na stałe (w sposób uniemożliwiający ich odłączenie bez użycia narzędzi) urządzenia umożliwiające użytkowanie budynku zgodnie z przeznaczeniem, znajdujące się w środku lub na zewnątrz ubezpieczonego budynku. Zalicza się tu m.in.: urządzenia służące uzdatnianiu wody, oczyszczaniu lub gromadzeniu ścieków, piece (kominki), indywidualne ujęcia wody (studnie wraz z instalacjami i przykryciem), indywidualne źródła ciepła i energii elektrycznej (np. zbiorniki na gaz lub paliwa płynne, kolektory słoneczne, ogniw, fotowoltaiczne, pompy ciepła),
  - 3) **inne elementy zamontowane lub wbudowane na stałe** (w sposób uniemożliwiający ich odłączenie bez użycia narzędzi): rynny, parapety, przegrody/ścianki działowe, drzwi wraz z futrynami i zamkami, okna łącznie ze szkleniem, ościeżnicami i zamknięciami, zabezpieczenia przeciwwłamaniowe okien i drzwi (np. okienne, kraty, rolety przeciwwłamaniowe), powłoki malarskie, tynki ścian i sufitów, elewacje, materiały izolacyjne, okładziny ścian, podłóg, schodów i sufitów.
6. **Budynek rolniczy** – budynek mieszkalny lub budynek gospodarczy, będący w posiadaniu rolnika.
  7. **COK** – Centrum Obsługi Klienta Ubezpieczyciela – jednostka TUiR Ubezpieczycieli wyznaczona do kontaktu z Ubezpieczonymi w celu przyjęcia zgłoszenia szkody i przeprowadzenia procesu likwidacji szkody.
  8. **Czynności w życiu prywatnym** – działania lub zaniechania w sferze życia prywatnego, niezwiązane z posiadaniem gospodarstwa rolnego.
  9. **Dewastacja** – celowe zniszczenie lub uszkodzenie przedmiotu ubezpieczenia przez osoby trzecie.
  10. **Deszcz nawalny** – opady deszczu o współczynniku wydajności co najmniej 4 (co oznacza, że w ciągu 1 minuty spadły 4 litry wody na 1 m² powierzchni).
  11. **Dym i sadza** – zawiesina cząstek będąca bezpośrednim skutkiem:
    - 1) spalania, która nagle wydobyla się z urządzeń eksploatowanych zgodnie z przeznaczeniem i przepisami technicznymi, przy sprawnym działaniu urządzeń/systemów wentylacyjnych,
    - 2) pożaru, niezależnie od miejsca jego powstania.
  12. **Dzieła sztuki** – przedmioty o wartości artystycznej, historycznej lub muzealnej (takie jak np. obrazy, rzeźby, grafiki, meble), których wartość określana jest na podstawie aktualnych notowań w postaci wyceny rzeczoznawców, ekspertów domów aukcyjnych, biegłych sądowych.
  13. **Gospodarstwo rolne** – znajdujący się w posiadaniu Ubezpieczonego obszar użytków rolnych, gruntów pod stawami oraz sklasyfikowanych jako użytki rolne gruntów pod zabudowaniami, przekraczający łącznie powierzchnię 1,0 ha, jeżeli podlega on w całości lub części opodatkowaniu podatkiem rolnym, a także obszar takich użytków i gruntów, niezależnie od jego powierzchni, jeżeli jest prowadzona na nim produkcja rolna, stanowiąca dział specjalny w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych.
  14. **Grad** – opad atmosferyczny w postaci cząstek/bryłek lodowych.
  15. **Huragan** – działanie wiatru o prędkości nie mniejszej niż 17,5 m/s, wyrządzającego masowe szkody.
  16. **Koszty poszukiwania przyczyny szkody** – koszty poszukiwania miejsca i usunięcia awarii instalacji będącej przyczyną szkody lub realnego zagrożenia powstania szkody wraz z kosztami przywrócenia do stanu sprzed szkody.
  17. **Kradzież z włamaniem** – działanie polegające na zaborze przedmiotu ubezpieczenia znajdującego się wewnątrz budynku rolniczego w celu jego przywłaszczenia po:
    - 1) usunięciu przez sprawcę istniejących zabezpieczeń przy użyciu siły fizycznej lub narzędzi, pozostawiającym ślady włamania,
    - 2) otworzeniu zabezpieczeń oryginalnym kluczem, który sprawca zdobył przez kradzież z włamaniem do innego pomieszczenia zabezpieczonego zgodnie z § 6 niniejszych OWU lub w wyniku rabunku, o ile otwarcie to nastąpiło niezwłocznie po zdobyciu kluczy w sposób opisany powyżej.
 Za kradzież z włamaniem rozumie się również zniszczenie przedmiotu ubezpieczenia mające bezpośredni związek z usiłowaniem lub dokonaniem rabunku bądź kradzieży z włamaniem. W odniesieniu do maszyn rolniczych (sprzęt) znajdującego się poza budynkami rolniczymi kradzież z włamaniem obejmuje również zabór maszyny po pokonaniu przez sprawcę przeszkody stanowiącej część konstrukcji lub specjalnego zamknięcia, utrudniających dostęp do wnętrza (kabiny) maszyny rolniczej.
  18. **Kradzież zwykła** – działanie polegające na bezprawnym zaborze przedmiotu ubezpieczenia w celu jego przywłaszczenia.
  19. **Lawina** – gwałtowne zsuwanie się lub staczanie po naturalnych zboczach mas śniegu, lodu, skał, kamieni, ziemi lub błota.
  20. **Maszyny rolnicze (sprzęt)** – maszyny służące do produkcji rolnej lub prowadzenia gospodarstwa rolnego, o których mowa w § 10 ust. 1.
  21. **Materiały budowlane** – surowce, półfabrykaty niezbędne do realizacji budowy. Materiały budowlane nie obejmują sprzętu budowlanego oraz niezamontowanych instalacji i urządzeń technicznych.
  22. **Materiały i zapasy** – zgromadzone i przechowywane w obrębie siedliska:
    - 1) opał, tj. drewno, węgiel i inne materiały służące do ogrzewania oraz olej opałowy albo gaz w zbiorniku,
    - 2) nawozy sztuczne i środki ochrony roślin,
    - 3) nasiona i sadzeniaki,
    - 4) pasze i odżywki dla zwierząt gospodarskich, niestanowiące produktów rolnych (ziemiopłodów) z gospodarstwa Ubezpieczonego,
    - 5) części zamienne do maszyn rolniczych i urządzeń,
    - 6) materiały budowlane,
    - 7) kłaki dla zwierząt, skrzynki na produkty rolne.
  23. **Miejsce ubezpieczenia** – adres wskazany w dokumencie ubezpieczenia, pod którym znajdują się przedmioty objęte ochroną ubezpieczeniową.
  24. **Mienie powierzchni** – ruchomości domowe czasowo znajdujące się w posiadaniu Ubezpieczonego (za wyjątkiem: biżuterii, dzieł sztuki, wyrobów z metali i kamieni szlachetnych, monet złotych lub srebrnych, metali szlachetnych w złomie lub sztabach, niestanowiących wyrobu użytkowego, nieoprawionych kamieni szlachetnych lub syntetycznych, zbiorów kolekcjonerskich, broni wszelkiego rodzaju), jeżeli zostały mu użyczone lub wypożyczone przez zakład pracy, wypoczynalnię, kluby i inne podmioty (z wyłączeniem osób fizycznych), pod warunkiem udokumentowania faktu użyczenia lub wypożyczenia przez te podmioty.
  25. **Napór śniegu** – niszczące działanie ciężaru śniegu lub lodu na konstrukcję dachu lub inne elementy budynku.
  26. **Nieszczęśliwy wypadek** – nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną, w którego następstwie Ubezpieczony, niezależnie od swej woli, doznał uszkodzenia ciała, rozstroju zdrowia lub zmarł.
  27. **Osoba trzecia** – każda osoba niebędąca Ubezpieczającym, Ubezpieczonym, osobą pozostającą z Ubezpieczonym w wspólnym gospodarstwie domowym oraz osobą, za którą Ubezpieczony ponosi odpowiedzialność (pracownikiem).
  28. **Osuwanie się ziemi** – ruchy ziemi na stokach niespowodowane działalnością człowieka.
  29. **Podtopienie** – zalanie terenów w wyniku deszczu nawalnego, szybko topniejących mas śniegu lub spływu wód po zboczach lub stokach na terenach górskich lub falistych.
  30. **Pojazd** – środek transportu przeznaczony do poruszania się po drodze oraz maszyna rolnicza (sprzęt) do tego przystosowana.
  31. **Pojazd wolnobieżny** – pojazd silnikowy, którego konstrukcja ogranicza prędkość jazdy do 25 km/h (w tym kombajn).
  32. **Porażenie prądem** – działanie prądu elektrycznego powodujące падnięcie lub konieczność uboju zwierzęcia gospodarskiego.
  33. **Powódź** – nieprzewidywalne, nieregularne zalanie terenów w następstwie podniesienia się poziomu wody w korytach wód płynących i stojących lub podniesienia się poziomu morskich wód przybrzeżnych wskutek:
    - 1) nadmiernych opadów atmosferycznych,
    - 2) spływu wód po zboczach lub stokach na terenach górskich lub falistych,
    - 3) topnienia kry lodowej,
    - 4) tworzenia się zatorów lodowych,
    - 5) sztormu.
  34. **Pożar** – przedostanie się ognia poza palenisko lub jego powstanie poza paleniskiem i samorzutne rozprzestrzenienie się.
  35. **Produkty rolne (ziemiopłody)** – plony roślin z gospodarstwa rolnego Ubezpieczonego zebrane i złożone na przechowanie w budynkach, silosach, budowlach lub kopcach.
  36. **Przedmioty ortopedyczne** – przedmioty wskazane w Załączniku nr 1 do Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2004 r. w sprawie szczegółowego wykazu wyrobów medycznych będących przedmiotami ortopedycznymi i środków pomocniczych, wysokości udziału własnego świadczeniobiorcy w cenie ich nabycia, kryteriów ich przyznawania, okresów użytkowania, a także wyrobów medycznych będących przedmiotami ortopedycznymi podlegającymi naprawie w zależności od wskazań medycznych oraz wzoru zlecenia na zaopatrzenie w te wyroby i środki.
  37. **Przebiecie** – wzrost napięcia w elektrycznych liniach przesyłowych powyżej maksymalnej wartości znamionowej urządzenia elektrycznego lub instalacji elektrycznej.
  38. **Rabunek** – działanie powstałe w wyniku:
    - 1) **rozboju**, tj. bezprawnego zaboru przedmiotu ubezpieczenia w ten sposób, że sprawca użył przemocy fizycznej lub groźby jej natychmiastowego użycia bądź doprowadził do stanu nieprzytomności bądź bezbronności
    - 2) **oszustwa**, tj. doprowadzenia do zaboru ubezpieczonego przedmiotu poprzez wprowadzenie w błąd, wykorzystanie błędu lub niezdolności do należytego pojmowania działania w celu osiągnięcia korzyści majątkowej.
  39. **Ruchomości domowe** – przedmioty należące do Ubezpieczonego lub osób pozostających z Ubezpieczonym w wspólnym gospodarstwie domowym, znajdujące się w budynku mieszkalnym lub budynku gospodarczym.
  40. **Ruchomości domowe w budynku mieszkalnym** – to wyłącznie: meble (z wyłączeniem mebli w zabudowie, szaf wnękowych, stałej zabudowy kuchni), sprzęt AGD (z wyłączeniem sprzętu do zabudowy), artykuły gospodarstwa domowego, odzież i inne przedmioty wspólnego i osobistego użytku (w tym: biżuteria, wyroby ze złota, srebra i innych metali i kamieni szlachetnych, gotówka, karty płatnicze, inne krajowe środki płatnicze, a także papiery wartościowe), dzieła sztuki, zbiory kolekcjonerskie, rowery, wózki inwalidzkie nie podlegające rejestracji, narzędzia, elektronarzędzia, sprzęt oświetleniowy, sprzęt turystyczny, ogrodniczy, sportowy, rehabilitacyjny oraz części do nich, a także części do samochodów, motocykli, motorowerów, zwierzęta domowe, z wyjątkiem zwierząt utrzymywanych w celach hodowlanych lub handlowych, elektroniczny sprzęt audio-wizualny, instrumenty muzyczne wszelkiego rodzaju, aparaty telefoniczne wszelkiego rodzaju (w tym smartfony), sprzęt fotograficzny, komputerowy (w tym tablety), urządzenia dostępne do internetu, telewizji, telefonii, przenośne urządzenia do nawigacji satelitarnej, palmtopy, konsole do gier, odtwarzacze multimedialne.
  41. **Ruchomości domowe w budynku gospodarczym** – to wyłącznie: meble (z wyłączeniem mebli w zabudowie, szaf wnękowych, stałej zabudowy kuchni), sprzęt AGD (z wyłączeniem sprzętu do zabudowy), artykuły gospodarstwa domowego, odzież i inne przedmioty wspólnego i osobistego użytku (z wyłączeniem biżuterii, wyrobów ze złota, srebra i innych metali i kamieni szlachetnych, gotówki, kart płatniczych, innych środków płatniczych, a także papierów wartościowych, futer i odzieży skórzanej), rowery, wózki inwalidzkie nie podlegające rejestracji, narzędzia, elektronarzędzia, sprzęt oświetleniowy, sprzęt turystyczny, ogrodniczy, sportowy, rehabilitacyjny oraz części do nich, a także części do samochodów, motocykli, motorowerów, zwierzęta domowe, z wyjątkiem zwierząt utrzymywanych w celach hodowlanych lub handlowych.
  42. **Rzeczy osobiste** – przedmioty noszone zwyczajowo przy sobie, do których zalicza się wyłącznie:
    - 1) torebkę/teczkę,
    - 2) portmonetkę/portfel, etui: na dokumenty, na okulary, przybory do pisania,
    - 3) dokumenty takie jak: dowód osobisty, paszport, legitymacja szkolna/studencka/emeryta/ren-cysty, prawo jazdy, dowód rejestracyjny,
    - 4) gotówkę,
    - 5) karty płatnicze, inne krajowe środki płatnicze,
    - 6) zegarki,
    - 7) klucze do jednego miejsca zamieszkania,
    - 8) kluczyki do jednego samochodu,
    - 9) bilety komunikacji publicznej,
    - 10) telefony komórkowe,
    - 11) wszelkiego rodzaju urządzenia elektroniczne służące do sterowania alarmem, automatycznie otwierania bram, drzwi itp. do jednego miejsca zamieszkania,
    - 12) okulary, szkła kontaktowe,
    - 13) papierośnice, zapalniczki,
    - 14) kosmetyki,
    - 15) parasolki,
    - 16) przybory do pisania,
    - 17) sprzęt medyczny taki jak: wózek inwalidzki, aparat słuchowy, pompa insulinowa, ciśnieniomierz, glukometr, kule łokciowe, orteza.
  43. **Siedlisko** – część gospodarstwa rolnego, na terenie którego znajdują się budynki rolnicze.
  44. **Sporty ekstremalne** – sporty wysokiego ryzyka – powietrzne, wodne, lądowe, uprawiane celem osiągnięcia maksymalnych wrażeń, w szczególności: wspinaczka górska i skałkowa, speleologia, sporty motorowe lub motorowodne, motocross, myślistwo, sztuki walki i sporty obronne, kolarstwo górskie, narciarstwo poza oznakowanymi trasami zjazdowymi, skoki narciarskie, nurkowanie przy użyciu sprzętu specjalistycznego lub na bezdechu, canyoning, rafting, baloniarstwo, bungee, B.A.S.E. jumping, surfing, katesurfing, paralotniarstwo, spadochroniarstwo, szybowictwo, rajdy samochodowe. Za sporty ekstremalne uważa się również udział w wyprawach do miejsc charakteryzujących się ekstremalnymi warunkami klimatycznymi lub przyrodniczymi, np. góry powyżej 5 500 m n.p.m., tereny lodowcowe (z wyłączeniem oznakowanych tras narciarskich), dżungla.
  45. **Sporty uprawiane amatorsko** – sporty uprawiane rekreacyjnie, jako forma czynnego wypoczynku, wyłączenie w celu utrzymania lub regeneracji sił.
  46. **Sporty uprawiane wyczynowo** – uprawianie dyscyplin sportowych w ramach sekcji lub klubów sportowych polegające na uczestniczeniu w treningach, obozach, zawodach sportowych, a także traktowanie sportu jako zawód, stałe jego wykonywanie w celach zarobkowych.
  47. **Sprzęt pływający** – używane dla własnych potrzeb łodzie wiosłowe, kajaki wodne, pontony, rowery wodne, skutery wodne, deski surfingowe wszelkiego typu. W przypadku sprzętu z silnikiem – jego moc nie może przekraczać 10kW (13 KM).
  48. **Stale elementy budynku mieszkalnego** – zamontowane lub wbudowane na stałe (w sposób uniemożliwiający ich odłączenie bez użycia narzędzi): meble w zabudowie, szafy wnękowe, stała zabudowa kuchni, a także sprzęt AGD do zabudowy, kabina natryskowa, wanna, umywalka, sedes, bidet, podgrzewacz wody, zlewozmywak, obudowy instalacji i grzejników, podwieszane sufity wraz z zamontowanymi w nich elementami np. oprawami oświetlenia, wentylatora, zabudowy balkonów/loggi/tarasów, markizy lub rolety, zewnętrzne punkty oświetleniowe.
  49. **Stale elementy budynku gospodarczego** – zamontowane lub wbudowane na stałe (w sposób uniemożliwiający ich odłączenie bez użycia narzędzi): umywalka, sedes, podgrzewacz wody, zlewozmywak, obudowy instalacji i grzejników, zewnętrzne punkty oświetleniowe.
  50. **Staly uszczerbek na zdrowiu** – zaburzenia czynności uszkodzonego organu, narządu lub układu powodujące ich trwałą dysfunkcję.
  51. **Stłuczenie** – pęknięcie lub rozbitcie: drzwi szklanych, szyb w stolarce drzwiowej lub okiennej, kamiennych, lustrzanych bądź szklanych okładzin mebli, ścian i filarów, a także luster, ceramicznych kuchennych płyt grzewczych, osłony/obudowy kabiny prysznicowej/wanny, zabudowy balkonów/loggi/tarasów.
  52. **Szkoda** –
    - 1) w mieniu: utrata, zniszczenie lub uszkodzenie przedmiotu ubezpieczenia,
    - 2) na osobie: śmierć, uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia, zaistniała w wyniku zdarzenia ubezpieczeniowego, o którym mowa w ust. 76.
  53. **Środki pomocnicze** – przedmioty wskazane w Załączniku nr 2 do Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2004 r. w sprawie szczegółowego wykazu wyrobów medycznych będących przedmiotami ortopedycznymi i środków pomocniczych, wysokości udziału własnego świadczeniobiorcy w cenie ich nabycia, kryteriów ich przyznawania, okresów użytkowania,

- a także wyrobów medycznych będących przedmiotami ortopedycznymi podlegającymi naprawie w zależności od wskazań medycznych oraz wzoru zlecenia na zaopatrzenie w te wyroby i środki.
54. **Świadczenie usług turystycznych w gospodarstwie rolnym** – działalność polegająca na:
- 1) wynajmowaniu pokoi znajdujących się w budynku mieszkalnym lub domkach turystycznych (max. 12 pokoi),
  - 2) wynajmowaniu miejsc na ustawienie namiotów lub przyczep turystycznych,
  - 3) sprzedaży posiłków domowych,
  - 4) świadczeniu innych usług związanych z pobytem turystów, w tym: nauka jazdy konnej, turystyka konna (przewożenie osób bryczkami lub saniami), wypożyczanie rowerów lub sprzętu pływającego.
55. **Terroryzm** – użycie przemocy skierowanej przeciw państwu lub społeczeństwu z zamiarem jego zastraszenia dla osiągnięcia celów politycznych lub społecznych.
56. **Turysta** – osoba trzecia korzystająca ze świadczenia usług turystycznych w gospodarstwie rolnym.
57. **Trzęsienie ziemi** – gwałtowne zaburzenie systemu równowagi we wnętrzu ziemi, któremu towarzyszą wstrząsy i drgania ziemi.
58. **Ubezpieczający** – osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, która zawarła umowę ubezpieczenia z Ubezpieczycielem i jest zobowiązana zapłacić składkę.
59. **Ubezpieczony** – osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, na rachunek której zawarto umowę ubezpieczenia. W zakresie ubezpieczenia OC rolnika, OC w życiu prywatnym oraz ubezpieczeń dodatkowych Ubezpieczonym może być wyłącznie osoba fizyczna.
60. **Uderzenie pioruna** – wyładowanie elektryczne z atmosfery działające na przedmiot ubezpieczenia.
61. **Uderzenie pojazdu** – bezpośrednie uderzenie pojazdu mechanicznego (w tym wolnobieżnego) lub pojazdu szynowego albo przewożonego przez nie ładunku, a także uderzenie kamieni lub innych przedmiotów wystających się spod kół tych pojazdów.
62. **Umowa wznowiona** – kolejna 12-miesięczna umowa ubezpieczenia dobrowolnego zawarta na rzecz tego samego właściciela lub współwłaściciela gospodarstwa rolnego, przed wygaśnięciem poprzedniej umowy dobrowolnego ubezpieczenia rolnego lub po jej wygaśnięciu, jeżeli okres pomiędzy datą końca obowiązywania poprzedniej umowy a początkiem okresu ubezpieczenia kolejnej umowy jest nie dłuższy niż **62 dni**. Umowy, które nie spełniają powyższych warunków traktowane są jako **umowy nowe**.
63. **Upadek drzew lub masztów** – przewrócenie się w całości lub upadek oderwanych części: drzew lub masztów, słupów energetycznych, kominów wolnostojących, dźwigów budowlanych, latarni ulicznych na przedmiot ubezpieczenia.
64. **Upadek pojazdu powietrznego** – katastrofa lub przymusowe lądowanie samolotu silnikowego, bezsilnikowego lub innego obiektu latającego, a także upadek ich części lub przewożonego ładunku.
65. **Uprawiony** – osoba upoważniona przez Ubezpieczonego do otrzymania świadczenia na wypadek jego śmierci. W przypadku, gdy nie ma osoby uprawnionej, świadczenie przysługuje członkom rodziny Ubezpieczonego wg następującej kolejności: małżonkowi, dzieciom, rodzicom, innym spadkobiercom.
66. **Urządzenia** (wyposażenie budynków gospodarczych) – rodzaj mechanizmu lub zespół elementów, przyrządów służących do wykonania określonych czynności ułatwiających pracę w gospodarstwie rolnym. W szczególności do urządzeń zaliczamy: sortowniki, urządzenia oczyszczające, wialnie, oddzielacze, młynki do rozdrabniania, śrutowniki i gniotowniki, sieczkarnie, płuczki i mieszadła, pompy, poióła, dojarki, urządzenia do usuwania obornika i gnojowicy, zagrody i boksy dla zwierząt, elektroniczne urządzenia sterujące, agregaty prądowców a także maszyny rolnicze (sprzęt), określone w ust. 20.
67. **Wybuch** – gwałtowna zmiana stanu równowagi układu z jednoczesnym wyzwoleniem się gazów, pyłów, pary lub cieczy wywołana dążnością do rozprzestrzeniania się. W odniesieniu do naczyń ciśnieniowych i innych tego rodzaju zbiorników – obowiązuje warunek – aby ściany tych naczyń i zbiorników uległy rozdarciu w takich rozmiarach, iż wskutek ujęcia gazów, pyłów, pary lub cieczy nastąpiło nagłe wyrównanie ciśnień. Do wybuchu zalicza się również implozję, polegającą na uszkodzeniu zbiornika lub aparatu próżniowego ciśnieniem zewnętrznym, a także eksplozję materiałów wybuchowych (np. podłożenie bomby, wybuch niewypału, materiałów pirotechnicznych).
68. **Zabudowa balkonu/loggia/teras** – system otwieranych/rozsuwanych ścian i okien, wraz prowadnicami i ramami, w których zabudowa ta jest osadzona.
69. **Zalanie** – niezamierzone i niekontrolowane:
- 1) wydostanie się wody, innych cieczy lub pary wskutek:
    - a) awarii instalacji lub urządzeń wodno-kanalizacyjnych,
    - b) awarii układu grzewczego, klimatyzacji, pomp wodnych,
    - c) cofnięcia się ścieków z sieci kanalizacyjnej,
    - d) awarii instalacji tryskaczowej lub gaśniczej,
    - e) pozostawienia otwartych kurków w urządzeniach wodno-kanalizacyjnych,
  - 2) zalanie wodą pochodzącą z:
    - a) urządzeń typu pralka, wirówka, zmywarka i innych na skutek ich awarii,
    - b) opadów atmosferycznych,
    - c) uszkodzonego akwarium lub urządzeń stanowiących jego wyposażenie na skutek ich awarii,
    - d) innego budynku rolniczego w zabudowie szeregowej lub bliźniaczej,
    - e) szybko topniejących mas śniegu na skutek gwałtownej zmiany temperatury.
70. **Zamek wielopunktowego ryglowania** – zamek powodujący zablokowanie drzwi poprzez co najmniej dwa rygle.
71. **Zamek wielozastawkowy** – zamek posiadający przynajmniej dwie ruchome zastawki służące do blokowania zasuwki zamka. Ilość zastawek w zamku można ustalić na podstawie nacięć profilowanych w kluczu.
72. **Zamek z certyfikatem** – zamek posiadający certyfikat Instytutu Mechaniki Precyzyjnej (IMP)/Instytutu Techniki Budowlanej (ITB) lub Centralnego Ośrodka Badawczo-Rozwojowego Przemysłu Elementów Wyposażenia Budownictwa „METALPLAST” (COBR Metalplast).
73. **Zapadanie się ziemi** – obniżenie terenu z powodu zaważenia się podziemnych pustych przestrzeni (wypełnionych substancją gazową) w gruncie, powstałych w sposób naturalny, a nie w wyniku jakiegokolwiek działalności człowieka.
74. **Zbiory kolekcjonerskie** – zbiory przedmiotów o wartości artystycznej, historycznej lub muzealnej, nie będące dziełami sztuki (takich jak np. zbiór znaczków, kolekcja lamp, monet), których wartość określona jest na podstawie wyceny rzeczoznawców.
75. **Zdarzenia losowe** – deszcz nawalny, dewastacja, dym i sadza, grad, huragan, lawina, napór śniegu, osuwanie się ziemi, podtopienie, powódź, pożar, przepięcie, trzęsienie ziemi, uderzenie pioruna, uderzenie pojazdu, upadek drzew lub masztów, upadek pojazdu powietrznego, wybuch, zalanie, zapadanie się ziemi.
76. **Zdarzenie ubezpieczeniowe** – niezależne od woli Ubezpieczonego zdarzenie przyszłe i niepewne o charakterze nagłym, powodujące szkodę w ubezpieczonych przedmiotach lub na osobach, powstałe w okresie ubezpieczenia, które może – stosownie do postanowień OWU – powodować zobowiązanie Ubezpieczyciela do wypłacenia odszkodowania. Wszystkie szkody będące następstwem tego samego zdarzenia lub wynikłe z tej samej przyczyny (niezależnie od liczby poszkodowanych), są traktowane jako jedno zdarzenie ubezpieczeniowe.
77. **Zwierzęta domowe** – wyłącznie: psy, koty, ptaki, ryby w akwariach.
78. **Zwierzęta gospodarskie** – zwierzęta należące do Ubezpieczonego z podziałem na gatunki: bydło, drób, konie, kozy, króliki, owce, trzoda chlewna.

PAKIET UBEZPIECZEŃ ROLNYCH

Co Ubezpieczyciel obejmuje ochroną w ramach obowiązkowych ubezpieczeń rolnych?

§ 3

Na wniosek Ubezpieczającego ochroną ubezpieczenia mogą zostać objęte:

- 1) OC rolnika,
- 2) budynki rolnicze,

w oparciu o postanowienia Ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, UFG i PBUK (Dz.U.03.124.1152 z późn. zmianami).

Co Ubezpieczyciel może ubezpieczyć w ramach dobrowolnych ubezpieczeń rolnych?

§ 4

Na wniosek Ubezpieczającego ochroną ubezpieczenia mogą zostać objęte:

- 1) budynki rolnicze – jako rozszerzenie zakresu ubezpieczenia obowiązkowego,
- 2) mienie w gospodarstwie rolnym obejmujące:
  - a) ruchomości domowe oraz stałe elementy,
  - b) urządzenia (wyposażenie budynków gospodarczych),
  - c) budowle,
  - d) produkty rolne (ziemiopłody), materiały i zapasy,
  - e) zwierzęta gospodarskie.

Za co Ubezpieczyciel odpowiada w ramach Pakietu Ubezpieczeń Rolnych?

§ 5

1. Umieszczona poniżej tabela określa jakie przedmioty, w jakim zakresie i gdzie mogą zostać objęte ubezpieczeniem

Przedmiot ubezpieczenia	Zakres	Gdzie	
OC rolnika i budynki rolnicze	obowiązkowy – zgodnie z Ustawą o ubezpieczeniach obowiązkowych, UFG i PBUK (Dz.U.03.124.1152 z późniejszymi zmianami)		
budynki rolnicze	rozszerzenie zakresu obowiązkowego o następujące ryzyka: dewastacja, dym i sadza, grad, huragan, napór śniegu, przepięcie, stłuczenie, trzęsienie ziemi, uderzenie pojazdu, upadek drzew lub masztów, zalanie, zniszczenia w związku z akcją ratowniczą związaną z tymi zdarzeniami, a także koszty poszukiwania przyczyny szkody	• w miejscu ubezpieczenia	
Mienie w gospodarstwie rolnym	ruchomości domowe i stałe elementy	zdarzenia losowe, tj. deszcz nawalny, dewastacja, dym i sadza, grad, huragan, lawina, napór śniegu, osuwanie się ziemi, podtopienie, powódź, pożar, przepięcie, trzęsienie ziemi, uderzenie pioruna, uderzenie pojazdu, upadek drzew lub masztów, upadek pojazdu powietrznego, wybuch, zalanie, zapadanie się ziemi, zniszczenia w związku z akcją ratowniczą związaną z tymi zdarzeniami, a także stłuczenie i koszty poszukiwania przyczyny szkody	• w budynku mieszkalnym, lub w budynkach gospodarczych na terenie siedliska gospodarstwa rolnego Ubezpieczonego,
	urządzenia (wyposażenie budynków gospodarczych)	zdarzenia losowe, tj. deszcz nawalny, dewastacja, dym i sadza, grad, huragan, lawina, napór śniegu, osuwanie się ziemi, podtopienie, powódź, pożar, przepięcie, trzęsienie ziemi, uderzenie pioruna, uderzenie pojazdu, upadek drzew lub masztów, upadek pojazdu powietrznego, wybuch, zalanie, zapadanie się ziemi, zniszczenia w związku z akcją ratowniczą związaną z tymi zdarzeniami	• w budynkach gospodarczych na terenie siedliska gospodarstwa rolnego Ubezpieczonego • dodatkowo na terenie siedliska gospodarstwa rolnego Ubezpieczonego – w odniesieniu do maszyn rolniczych (sprzętu) jako urządzeń
	budowle	zdarzenia losowe, tj. deszcz nawalny, dewastacja, dym i sadza, grad, huragan, lawina, napór śniegu, osuwanie się ziemi, podtopienie, powódź, pożar, przepięcie, trzęsienie ziemi, uderzenie pioruna, uderzenie pojazdu, upadek drzew lub masztów, upadek pojazdu powietrznego, wybuch, zalanie, zapadanie się ziemi, zniszczenia w związku z akcją ratowniczą związaną z tymi zdarzeniami	• na terenie siedliska gospodarstwa rolnego Ubezpieczonego
	materiały i zapasy	zdarzenia losowe, tj. deszcz nawalny, dewastacja, dym i sadza, grad, huragan, lawina, napór śniegu, osuwanie się ziemi, podtopienie, powódź, pożar, przepięcie, trzęsienie ziemi, uderzenie pioruna, uderzenie pojazdu, upadek drzew lub masztów, upadek pojazdu powietrznego, wybuch, zalanie, zapadanie się ziemi, zniszczenia w związku z akcją ratowniczą związaną z tymi zdarzeniami	• w budynkach gospodarczych na terenie siedliska gospodarstwa rolnego Ubezpieczonego • na terenie siedliska gospodarstwa rolnego Ubezpieczonego
Mienie w gospodarstwie rolnym	zwierzęta gospodarskie	zdarzenia losowe, tj. deszcz nawalny, dym i sadza, grad, huragan, lawina, napór śniegu, osuwanie się ziemi, podtopienie, powódź, pożar, porażenie prądem i trzęsienie ziemi, uderzenie pioruna, uderzenie pojazdu, upadek drzew lub masztów, upadek pojazdu powietrznego, wybuch, zalanie, zapadanie się ziemi, zniszczenia w związku z akcją ratowniczą związaną z tymi zdarzeniami	• w budynkach gospodarczych na terenie siedliska gospodarstwa rolnego Ubezpieczonego • na terenie siedliska gospodarstwa rolnego Ubezpieczonego • dodatkowo na terenie gospodarstwa rolnego Ubezpieczonego
Mienie w gospodarstwie rolnym			• w budynkach gospodarczych na terenie siedliska gospodarstwa rolnego Ubezpieczonego • dodatkowo na terenie gospodarstwa rolnego Ubezpieczonego – w odniesieniu do koni, bydła, kóz i owiec

- Rozszerzenie zakresu ochrony obowiązkowego ubezpieczenia budynków rolniczych wymaga jednoczesnego ubezpieczenia tego przedmiotu w zakresie obowiązkowym. Rozszerzeniu nie podlegają szklarnie, cieplarnie, pustostany, wiaty i kurniki towarowe.
- Zawarcie umowy ubezpieczenia w zakresie kradzieży z włamaniem i rabunku ruchomości domowych i stałych elementów lub urządzeń (wyposażenie budynków gospodarczych) wymaga uprzedniego ubezpieczenia tego przedmiotu w zakresie zdarzeń losowych.
- W przypadku ubezpieczenia ruchomości domowych, ochroną ubezpieczeniową objęte jest również mienie powierzone, o którym mowa w § 2 ust.24.

WARUNKI ZABEZPIECZENIA

Jak należy zabezpieczyć przedmiot ubezpieczenia?

- W przypadku ubezpieczenia mienia w zakresie obejmującym kradzież z włamaniem i rabunek – budynek mieszkalny, budynek gospodarczy, w których się ono znajduje, muszą być zabezpieczone przez łączne spełnienie następujących warunków:
  - dostęp do ubezpieczonych przedmiotów jest utrudniony dla osób trzecich tak, że wejście w ich posiadanie wymagać będzie użycia siły fizycznej lub specjalnych urządzeń (narzędzi),
  - wszystkie drzwi zewnętrzne budynków są pełne, w należyłym stanie technicznym oraz tak skonstruowane, osadzone i zamknięte, że ich wyłamanie lub wyważenie nie jest możliwe bez udziału narzędzi, a otwarcie – bez użycia podobnych lub dopasowanych kluczy,
  - wszystkie drzwi zewnętrzne budynków zawierające w swej konstrukcji elementy szklane są zamknięte na zamki określone odpowiednio w pkt 4 i 5, i których nie można otworzyć bez klucza przez otwór wybity w szybie, a przeszklenia nie stwarzają możliwości wejścia do wnętrza,
  - wszystkie drzwi wewnętrzne budynku mieszkalnego są zamknięte na minimum dwa zamki wielozastawkowe lub jeden zamek wielopunktowego ryglowania lub jeden zamek elektroniczny (mechaniczno-elektroniczny) lub jeden zamek z certyfikatem,
  - wszystkie drzwi zewnętrzne do budynku gospodarczego są zamknięte na minimum jeden zamek wielozastawkowy lub kłódkę wielozastawkową lub jeden zamek elektroniczny (mechaniczno-elektroniczny),
  - w przypadku drzwi zewnętrznych dwuskrzydłowych jedno skrzydło musi być unieruchomione przy pomocy zasuwki u góry oraz u dołu od wewnętrznej strony,
  - drzwi balkonowe i tarasowe oraz okna znajdują się w należyłym stanie technicznym oraz są tak umocowane, osadzone i zamknięte, że otwarcie ich przy użyciu siły fizycznej lub narzędzi przez osoby trzecie nie będzie możliwe bez pozostawienia śladów,
  - sztaby, skoble i zawiasy zewnętrzne, jeżeli nie są wmurowane w ścianę, muszą być przytwierdzone śrubami zaklinowanymi lub zamocowanymi w inny sposób od wewnątrz,
  - klucze do zamków i kłódek są w wyłącznym posiadaniu Ubezpieczonego, osób pozostających z nim we wspólnym gospodarstwie domowym albo osób upoważnionych przez Ubezpieczonego do ich przechowywania.
- W przypadku ubezpieczenia maszyn rolniczych (sprzętu) jako urządzeń w zakresie obejmującym kradzież z włamaniem i rabunek poza budynkami – na terenie siedliska gospodarstwa rolnego, muszą być one zabezpieczone przez spełnienie warunków określonych w § 11 ust. 2 i 3.
- Ubezpieczyciel, po dokonaniu indywidualnej oceny ryzyka, może uzależnić zawarcie umowy ubezpieczenia od spełnienia dodatkowych lub odmiennych warunków w zakresie zabezpieczeń wymienionych w ust. 1 i 2 albo podjąć decyzję o odstąpieniu od tych wymogów.
- Niedopełnienie przez Ubezpieczonego któregokolwiek z warunków wymienionych w ust. 1, powoduje odmowę wypłaty odszkodowania albo jego odpowiednie zmniejszenie, jeżeli miało to wpływ na powstanie szkody, ustalenie istnienia lub zakresu odpowiedzialności bądź też na zwiększenie rozmiarów szkody.

WYŁĄCZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI

Jaki rodzaj szkód nie jest objęty ubezpieczeniem?

- W przypadku zawarcia umowy w zakresie obowiązkowych ubezpieczeń rolnych Ubezpieczyciel nie odpowiada za szkody, zgodnie z postanowieniami Ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, UFG i PBUK (Dz.U.03.124.1152 z późniejszymi zmianami).
- W przypadku zawarcia umowy w zakresie ubezpieczeń dobrowolnych, niezależnie od zakresu ubezpieczenia określonego w § 5 ust. 1 – Ubezpieczyciel nie odpowiada za szkody:
  - nieprzekraczające w dniu ustalenia odszkodowania 100 zł,
  - wyrządzone przez Ubezpieczonego, osoby pozostające z Ubezpieczonym we wspólnym gospodarstwie domowym, osoby, za które Ubezpieczony ponosi odpowiedzialność (pracownicy), w związku ze stanem nietrzeźwości lub stanem po użyciu alkoholu, narkotyków lub innych środków odurzających, substancji psychotropowych lub środków zastępczych w rozumieniu przepisów prawa,
  - powstałe w wyniku umyślnego działania Ubezpieczonego, osób z którymi Ubezpieczony pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym, a także osób, za które Ubezpieczony ponosi odpowiedzialność (pracownik),
  - powstałe na skutek rażącego niedbalstwa Ubezpieczonego, chyba że zapłata odszkodowania odpowiada w danych okolicznościach względem słuszności,
  - powstałe w wyniku nieprzestrzegania przez Ubezpieczonego powszechnie obowiązujących przepisów, w szczególności przepisów o ochronie przeciwpożarowej, ochronie środowiska oraz norm dotyczących budowy i eksploatacji maszyn i urządzeń, o ile miało to wpływ na powstanie i rozmiar szkody.
- Ponadto w zakresie ubezpieczeń dobrowolnych Ubezpieczyciel nie odpowiada za szkody powstałe wskutek:
  - naturalnego osiadania budynku, szkód górniczych lub prowadzonych robót ziemnych,
  - przenikania wód z gruntu do budynku, chyba że było ono wynikiem powodzi lub podtopienia,
  - zawilgocenia, chyba że było ono wynikiem powodzi lub podtopienia,
  - zamarznięcia wody,
  - pleśni i zagrzybienia,
  - zabrudzenia, poplamienia lub zamalowania,
  - odbarwienia, uszkodzenia tynków zewnętrznych i elewacji na skutek zalania wodą pochodzącą z opadów atmosferycznych,
  - korozji i utleniania, z zastrzeżeniem, że w przypadku korozji instalacji ciepłej (grzewczej), wodnej, kanalizacyjnej (sanitarnej), Ubezpieczyciel odpowiada za szkody powstałe w ubezpieczonym mieniu, w następstwie awarii tych instalacji,
  - stłuczenia w budynku mieszkalnym lub gospodarczym w trakcie budowy,
  - zalania wodą pochodzącą z opadów atmosferycznych poprzez:
    - niezamknięte okna, drzwi lub inne otwory, albo
    - dach, obróbki blacharskie, zanieczyszczone lub zamarznięte rynny/rury spustowe, niewłaściwie zabezpieczone lub niezabezpieczone ściany, balkony, tarasy, drzwi, okna i inne otwory, jeżeli obowiązek konserwacji urządzeń, instalacji lub elementów należał do Ubezpieczonego,
  - powodzi – przez okres 30 dni od daty zawarcia nowej umowy ubezpieczenia,
  - drgań spowodowanych ruchem pojazdów lądowych, powietrznych, podziemnych,
  - przerw w dostawie lub zasilaniu prądem elektrycznym,
  - naturalnego zużycia,
  - konfiskaty lub wywłaszczenia przez organy państwa,
  - działań wojennych, stanu wyjątkowego, terroryzmu, strajków, zamieszek, rozruchów.
- Od odpowiedzialnością Ubezpieczyciela w zakresie dobrowolnych ubezpieczeń rolnych nie są objęte szkody powstałe w:
  - wszelkiego rodzaju namiotach, tunelach foliowych, plandekach, osłonach i innych ruchomych przykryciach chroniących mienie,
  - drzewach, krzewach, oraz innych roślinach i uprawach, w tym uprawach w szklarniach i tunelach foliowych,
  - zwierzętach hodowlanych, których chów prowadzony jest w ramach działań specjalnych produkcji rolnej w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych, z wyłączeniem koni, bydła, owiec kóz i trzody chlewnej oraz królików do 50 sztuk,

- drobiu rzeźnym (powyżej 100 sztuk) i nieśnym (powyżej 80 sztuk) w produkcji fermowej oraz drobiu w wylęgarniach drobiu,
- pszczołach i ulach pszczelich,
- grzybach i grzybnicach, jedwabnikach, hodowlach entomofagów i dżdżownic,
- rybach i urządzeniach służących do chowu/hodowli ryb,
- mieniu przechowywanym w budynkach przeznaczonych do zbiórki bądź w pomieszczeniach, do którego Ubezpieczony nie posiada tytułu prawnego,
- urządzeniach (wyposażeniu budynków gospodarczych) niesprawnych technicznie lub eksploataowanych w sposób niezgodny z przeznaczeniem i warunkami określonymi przez producenta,
- mieniu przyjętym na przechowanie, z zastrzeżeniem postanowień § 5 ust. 4,
- ruchomościach domowych i stałych elementach, znajdujących się w budynku w trakcie budowy,
- ruchomościach domowych znajdujących się na balkonie/loggi/tarasie,
- wszelkiego rodzaju źródeł światła: np. żarówek, świetlówek, halogenach,
- przedmiotach ubezpieczenia uszkodzonych/zniszczonych na skutek ich awarii lub zepsucia się spowodowanych samostaną przyczyną wewnętrzną lub zużyciem eksploatacyjnym,
- przedmiotach służących wyłącznie do prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej, handlowej, produkcyjnej lub usługowej, z wyłączeniem świadczenia usług turystycznych w gospodarstwie rolnym (do max. 12 wynajmowanych pokoi),
- rekwizitach lub dokumentach, z wyjątkiem dowodu osobistego, paszportu, legitymacji szkolnej/studenckiej/emeryta/rencisty, prawa jazdy, dowodu rejestracyjnego,
- broni wszelkiego rodzaju,
- monetach złotych i srebrnych, złocie, srebrze, platynie w złomie i sztabach,
- nieoprawionych kamieniach szlachetnych, półszlachetnych i syntetycznych oraz nieoprawionych szlachetnych substancjach organicznych, niestanowiących przedmiotów użytkowych,
- przedmiotach, do których Ubezpieczony nie posiada tytułu prawnego,
- maszynach rolniczych (sprzęcie), objętych ochroną w ramach ubezpieczenia maszyn rolniczych (sprzętu) AgroCasco,
- dotatkowo w maszynach rolniczych (sprzęcie), objętych ochroną w ramach urządzeń (wyposażenia budynków gospodarczych):
  - wykonanych systemem gospodarczym,
  - prototypowych, używanych do jazd próbnych lub testów wytrzymałościowych,
  - używanych do nauki zawodu,
  - uczestniczących w zawodach,
  - nieprawnych technicznie lub przeznaczonych na złom,
  - oddanych do sprzedaży komisowej,
  - pojazdach wolnobieżnych,
  - ciągnikach rolniczych, pojazdach typu quad,
  - pojazdach podlegających rejestracji – stosownie do przepisów ustawy Prawo o ruchu drogowym, w tym motocyklach, motorowerach, a także przyczepach i naczepach.
- Ubezpieczyciel nie odpowiada za szkody powstałe w dziełach sztuki i zbiorach kolekcjonerskich w przypadku nieprzedstawienia przez Ubezpieczonego, w razie szkody, następujących dokumentów:
  - pisemnego potwierdzenia faktu nabycia dzieła sztuki/zbiorów kolekcjonerskich w postaci faktu, umowy kupna itp.
  - wyceny dzieł sztuki dokonanej przez rzeczoznawców posiadających uprawnienia Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, ekspertów domów aukcyjnych, historyków sztuki zrzeszonych w Stowarzyszeniu Historyków Sztuki, osoby będące biegłymi sądowymi.

SUMA UBEZPIECZENIA

Jaka wartość stanowi górną granicę odpowiedzialności Ubezpieczyciela?

- Sumę ubezpieczenia dla każdego budynku rolniczego określa Ubezpieczający wspólnie z Ubezpieczycielem.
  - Dla pozostałych przedmiotów ubezpieczenia, o których mowa w § 4, sumę ubezpieczenia określa Ubezpieczający, odrębnie dla każdego z nich.
  - Suma ubezpieczenia stanowi górną granicę odpowiedzialności Ubezpieczyciela.
  - Suma ubezpieczenia poszczególnych rodzajów mienia w gospodarstwie rolnym w okresie ubezpieczenia ulega każdorazowo zmniejszeniu o wysokość wypłaconego odszkodowania i może być uzupełniona po opłaceniu dodatkowej składki, zgodnie z postanowieniami § 42.
  - Niezależnie od sumy ubezpieczenia, określonej zgodnie z ust. 2, odpowiedzialność za niżej wymienione przedmioty ubezpieczenia ograniczona jest odpowiednio w stosunku do
    - sumy ubezpieczenia ruchomości domowych i stałych elementów do:

Przedmiot ubezpieczenia	Górna granica odpowiedzialności
stałe elementy budynku rolniczego	80 % s.u.
biżuteria i wyroby ze złota, srebra i innych metali i kamieni szlachetnych	30% s.u., nie więcej niż 6 000 zł
ruchomości domowe w garażu (łącznie dla ruchomości we wszystkich garażach)	20 % s.u.
ruchomości domowe w budynku gospodarczym (łącznie dla ruchomości we wszystkich budynkach gospodarczych)	20 % s.u.
gotówka, karty płatnicze, inne krajowe środki płatnicze, papiery wartościowe, dzieła sztuki, zbiory kolekcjonerskie	10 % s.u., nie więcej niż 2 000 zł
    - sumy ubezpieczenia urządzeń (wyposażenia budynków gospodarczych) do:

Przedmiot ubezpieczenia	Górna granica odpowiedzialności
maszyny rolnicze (sprzęt) ubezpieczone w ramach urządzeń	50% s.u. nie więcej niż 10.000 zł
- Ograniczenie odpowiedzialności w odniesieniu do ruchomości domowych znajdujących się w garażu nie ma zastosowania w przypadku gdy budynek ten stanowi jedną bryłę z budynkiem mieszkalnym, istnieje między nimi przejście a wszystkie drzwi zewnętrzne spełniają warunki zabezpieczeń, zgodnie z postanowieniami § 6.

USTALENIE WYSOKOŚCI SZKODY I ODSZKODOWANIA

Jak ustalana jest wysokość szkody i kwota należnego odszkodowania?

- Wysokość szkody ustala się według cen obowiązujących na lokalnym rynku w dniu wystąpienia szkody, zgodnie z zasadami określonymi w poniższej tabeli:

Przedmiot ubezpieczenia	Podstawa wyliczenia szkody
OC rolnika	postanowienia Ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, UFG i PBUK (Dz.U.03.124.1152 z późn. zmianami)
budynki rolnicze ubezpieczone w zakresie obowiązkowym	

budynki rolnicze ubezpieczone w zakresie rozszerzonym	<p>– koszt naprawy albo w przypadku braku możliwości naprawy:</p> <p>– dla budynku – koszt jego odbudowy z zachowaniem dotychczasowych wymiarów, konstrukcji, rodzaju zastosowanych materiałów wraz z nakładami na roboty wykończeniowe. Za koszt odbudowy przyjmuje się koszt wykonania robót budowlanych i instalacyjnych z uwzględnieniem nakładów na opracowanie dokumentacji projektowej i nadzoru nad budową. Koszty te wyliczone muszą być zgodnie z obowiązującymi zasadami kalkulacji ustalania cen dla robót budowlanych z uwzględnieniem cen rynkowych usług i materiałów obowiązujących na danym terenie,</p> <p>– dla instalacji, urządzeń technicznych i innych elementów – koszt nabycia lub koszt wytworzenia nowego przedmiotu tego samego lub podobnego rodzaju, tej samej (lub zbliżonej) marki przy uwzględnieniu cen rynkowych obowiązujących na danym terenie w dniu ustalenia odszkodowania oraz kosztów montażu</p> <p>Koszt materiałów, nabycia lub wytworzenia, o którym mowa powyżej pomniejsza się o stopień technicznego zużycia obliczonego na podstawie stosowanych przez Ubezpieczyciela „Norm zużycia technicznego budynków” lub „Norm trwałości poszczególnych elementów budynku” lub „Norm stopnia zużycia rocznego urządzeń”.</p> <p>Stopnia technicznego zużycia nie uwzględnia się, jeżeli w dniu zawarcia umowy ubezpieczenia:</p> <p>- wiek budynku mieszkalnego nie przekraczał 30 lat, albo</p> <p>- zużycie techniczne budynku gospodarczego nie przekraczało 10%.</p> <p>W razie przeprowadzenia remontu w budynkach mieszkalnych starszych niż 30 lat lub w budynkach gospodarczych o stopniu zużycia wyższym niż 10% – stopień technicznego zużycia pomniejsza się stosownie do okresu eksploatacji danych elementów po remoncie.</p>
stałe elementy, budowle, urządzenia (wypożyczenie budynków gospodarczych)	<p>– koszt naprawy albo w przypadku braku możliwości naprawy:</p> <p>– koszt nabycia lub koszt wytworzenia nowego przedmiotu tego samego lub podobnego rodzaju, tej samej (lub zbliżonej) marki przy uwzględnieniu cen rynkowych obowiązujących na danym terenie w dniu ustalenia odszkodowania oraz kosztów montażu. W przypadku gdy zniszczone przedmioty w chwili wystąpienia szkody są starsze niż 5 lat, koszty nabycia lub koszty wytworzenia, o których mowa powyżej, pomniejsza się o stopień technicznego zużycia obliczonego na podstawie stosowanych przez Ubezpieczyciela, „Norm trwałości poszczególnych elementów budynku” oraz „Norm stopnia zużycia rocznego urządzeń”.</p> <p>W razie przeprowadzenia remontu elementów starszych niż 5 lat – stopień technicznego zużycia pomniejsza się stosownie do okresu eksploatacji danych elementów po remoncie.</p>
biżuteria	<p>– koszt naprawy albo w przypadku braku możliwości naprawy</p> <p>– koszt nabycia nowego przedmiotu tego samego lub podobnego rodzaju</p>
gotówka	– wartość nominalna
karty płatnicze, inne krajowe środki płatnicze	– wartość pieniężna zrealizowana za ich pomocą
papiery wartościowe	– wartość nominalna z uwzględnieniem należnego oprocentowania
dziela sztuki, zbiory kolekcjonerskie	<p>wycena rzeczoznawców przedstawiona przez Ubezpieczonego</p> <p>Ubezpieczyciel honoruje wyceny następujących osób:</p> <p>– rzeczoznawców z uprawnieniami Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego,</p> <p>– ekspertów domów aukcyjnych,</p> <p>– historyków sztuki zrzeszonych w Stowarzyszeniu Historyków Sztuki,</p> <p>– znajdujących się na liście biegłych sądowych</p>
zwierzęta domowe	<p>– koszt leczenia do wysokości kosztu nabycia, o którym mowa poniżej</p> <p>albo</p> <p>– koszt nabycia zwierzęcia takiej samej rasy i o porównywalnych cechach</p>
pozostałe ruchomości domowe	<p>– koszt naprawy albo w przypadku braku możliwości naprawy</p> <p>– koszt nabycia nowego przedmiotu tego samego lub podobnego rodzaju, tej samej (lub zbliżonej) marki przy uwzględnieniu cen rynkowych</p>
zwierzęta gospodarskie	<p>koszt nabycia nowego zwierzęcia, z tym że dla:</p> <p>– zwierząt przeznaczonych na opas lub do tuczu – uwzględnia się wagę zwierzęcia oraz średnią cenę skupu,</p> <p>– zarodowych zwierząt gospodarskich – bierze się pod uwagę prowadzoną dokumentację hodowlaną,</p> <p>– pozostałych zwierząt – uwzględnia się ten sam typ, rasę, wiek, oraz wagę zwierzęcia</p>
produkty rolne (ziemiopłody), materiały i zapasy	koszt nabycia wg cen rynkowych z uwzględnieniem tego samego rodzaju i gatunku

- Koszt naprawy ustalany jest na podstawie wyceny dokonanej przez Ubezpieczyciela z uwzględnieniem cen rynkowych brutto, obowiązujących na lokalnym rynku.
- Koszt naprawy może być również ustalony na podstawie rachunków, faktur (wraz z kosztorysem) przedłożonych Ubezpieczycielowi przez Ubezpieczonego. Rachunki lub faktury za koszty naprawy powinny odpowiadać zakresowi napraw przyjętych przez Ubezpieczyciela w protokole szkody i podlegają weryfikacji przez Ubezpieczyciela.
- Z zastrzeżeniem ust. 5 w przypadku, gdy przyczyną szkody jest awaria instalacji budynku mieszkalnego lub budynku gospodarczego Ubezpieczyciel odpowiada za całkowite koszty poszukiwania i usunięcia przyczyny szkody w miejscu ubezpieczenia. Ubezpieczyciel pokrywa koszty poszukiwania przyczyny szkody również w przypadku, gdy istnieje realne zagrożenie powstania szkody, a wszelkie działania podjęte są w celu zapobieżenia szkodzie lub zmniejszenia jej rozmiarów. Górna granica odpowiedzialności Ubezpieczyciela z tytułu kosztów poszukiwania przyczyny szkody wynosi 2.000 zł.
- Przy ustalaniu kosztów naprawy nie uwzględnia się strat wynikających z braku części zamiennych lub innych materiałów, niezbędnych do przywrócenia stanu istniejącego przed szkodą, jeżeli

- naprawy można dokonać przy użyciu innych części lub materiałów zastępczych, dostępnych na rynku.
- Wysokość szkody, w przypadku niemożności naprawy uszkodzonego przedmiotu ubezpieczenia (nie dotyczy ruchomości domowych), ustala się procentowo, w stosunku do stopnia uszkodzenia, tzn. wartość przedmiotu ubezpieczenia przed szkodą pomniejsza się o pozostałość po szkodzie.
  - Wysokość szkody ustalona wg kosztów naprawy nie może przekroczyć wysokości sumy ubezpieczenia oraz kosztu nabycia lub wytworzenia nowego przedmiotu tego samego lub podobnego rodzaju, tej samej (lub zbliżonej) marki, wyliczonego z uwzględnieniem zasad określonych w ust. 1, z uwzględnieniem stopnia zużycia technicznego przedmiotów.
  - Przy ustalaniu szkody nie uwzględnia się wartości zabytkowej, wartości amatorskiej, naukowej, intelektualnej lub osobistych upodobań.
  - Ustalenie zasadności i wysokości odszkodowania następuje na podstawie wyceny dokonanej przez Ubezpieczyciela, a także na podstawie przedłożonych przez Ubezpieczonego dokumentów potwierdzających wysokość i zasadność roszczenia, z tym że Ubezpieczyciel zastrzega sobie prawo ich weryfikacji oraz zasięgnięcia opinii rzeczoznawców.
  - Odszkodowanie ustala się w złotych w kwocie odpowiadającej wysokości poniesionej szkody wyliczonej wg zasad ustalonych w ust. 1-9. Przeliczenie na złote poniesionych lub wycenionych w walutach obcych kosztów następuje według kursu średniego walut obcych ustalonego przez NBP w dniu ustalenia odszkodowania.
  - Termin każdej czynności likwidacyjnej wymagającej dokonania ustaleń na miejscu szkody Ubezpieczyciel jest zobowiązana uzgodnić z Ubezpieczonym.
  - Wysokość odszkodowania, w granicach sumy ubezpieczenia, zwiększa się o uzasadnione i udokumentowane koszty:
    - uprzątnięcia pozostałości po szkodzie – do wysokości 10 % sumy ubezpieczenia,
    - poniesione w związku z ratunkiem dotkniętego szkodą przedmiotu ubezpieczenia oraz zapobieżenia szkodzie lub zmniejszenia jej rozmiarów, jeżeli podjęte w tym celu środki były celowe, chociażby okazały się bezskuteczne.
  - Niezależnie od odszkodowania, poza sumą ubezpieczenia, **Ubezpieczyciel pokrywa niezbędne koszty** do wysokości 10% sumy ubezpieczenia:
    - wynagrodzenia biegłych i rzeczoznawców powołanych przez Ubezpieczyciela w celu ustalenia rozmiaru i okoliczności szkody,
    - zastępstwa procesowego ubezpieczonego w postępowaniu sądowym, toczącym się za zgodą i wiedzy Ubezpieczyciela, w którym ustalana jest odpowiedzialność sprawcy szkody.
  - Jeżeli Ubezpieczony uprawniony jest do odliczenia podatku VAT odszkodowanie ustalone jest według wartości netto (bez podatku VAT).

UBEZPIECZENIE MASZYN ROLNICZYCH (SPRZĘTU) AGROCASCO

Co Ubezpieczyciel może ubezpieczyć i za co odpowiada? § 10

- Na wniosek Ubezpieczającego ochroną ubezpieczenia mogą zostać objęte wymienione poniżej maszyny rolnicze (sprzęt) stanowiące własność lub znajdujące się w posiadaniu Ubezpieczonego na podstawie tytułu prawnego, przeznaczone do:
  - uprawy gleby, np. plugi, głębosze, głębogryzarki, brony, kultywatory, agregaty,
  - nawożenia, np. rozsiewacze nawozów, roztrząsacze obornika,
  - siewu i sadzenia, np. różnego rodzaju siewniki i sadzarki,
  - pielęgnacji roślin uprawnych, np. opryskiwacze, pielniki, wozy asenizacyjne,
  - zbioru, np. sieczkarnie, przyczepy zbierające, żniwiarki, kosiarki, kopaczki, kombajny,
  - sortowania, omlotu i przetwórstwa, np. prasy, młockarnie, suszarnie, sortowniki oraz
  - ładowacze wykorzystywane w rolnictwie, np. czołowe, przyczepiane, zawieszane.
- Maszyny rolnicze (sprzęt) mogą zostać ubezpieczone według jednego z zakresów ubezpieczenia określonych w poniższej tabeli.

Zakres	Zdarzenia objęte ochroną
podstawowy	zdarzenia losowe, tj. deszcz nawalny, dewastacja, dym i sadza, grad, huragan, lawina, napór śniegu, osuwanie się ziemi, podtopienie, powódź, pożar, przepięcie, trzęsienie ziemi, uderzenie pioruna, uderzenie pojazdu, upadek drzew lub masztów, upadek pojazdu powietrznego, wybuch, zalanie, zapadanie się ziemi, zniszczenia w związku z akcją ratowniczą związaną z tymi zdarzeniami
pełny	<ul style="list-style-type: none"> zdarzenia losowe, zgodnie z zakresem podstawowym kradzież z włamaniami i rabunek zderzenie z osobami, przedmiotami lub zwierzętami, znajdującymi się na zewnątrz maszyny

- Z zastrzeżeniem ust. 4, maszyny rolnicze (sprzęt) objęte są ochroną ubezpieczeniową podczas postoju lub parkowania, podczas wykonywania prac polowych, podczas przemieszczania się między obszarami gospodarstwa rolnego Ubezpieczonego lub do miejsca wykonywania prac polowych na terenie Rzeczpospolitej Polskiej.
- Umieszczona poniżej tabela określa, gdzie istnieje odpowiedzialność Ubezpieczyciela za szkody w wyniku kradzieży z włamaniami i rabunku.

Przedmiot	Gdzie
maszyny rolnicze (pojazdy wolnobieżne), np. kombajny oraz inne maszyny samojezdne	<ul style="list-style-type: none"> w budynkach gospodarczych na terenie siedliska gospodarstwa rolnego Ubezpieczonego na terenie siedliska gospodarstwa rolnego Ubezpieczonego na terenie gospodarstwa rolnego Ubezpieczonego w miejscu wykonywania prac polowych
pozostałe maszyny rolnicze	<ul style="list-style-type: none"> w budynkach gospodarczych na terenie siedliska gospodarstwa rolnego Ubezpieczonego na terenie siedliska gospodarstwa rolnego Ubezpieczonego

WARUNKI ZABEZPIECZENIA

Jak należy zabezpieczyć przedmiot ubezpieczenia?

§ 11

- W przypadku ubezpieczenia maszyn rolniczych (sprzętu) w zakresie obejmującym kradzież z włamaniami i rabunek – budynek gospodarczy, w którym one się znajdują musi być zabezpieczony przez łączne spełnienie następujących warunków:
  - dostęp do ubezpieczonych przedmiotów jest utrudniony dla osób trzecich tak, że wejście w ich posiadanie wymagać będzie użycia siły fizycznej lub specjalnych urządzeń (narzędzi),
  - wszystkie drzwi zewnętrzne budynków są pełne, w należytym stanie technicznym oraz tak skonstruowane, osadzone i zamknięte, że ich wyłamanie lub wyważenie nie jest możliwe bez udziału narzędzi, a otwarcie – bez użycia podrobionych lub dopasowanych kluczy,
  - wszystkie drzwi zewnętrzne budynków są zamknięte na minimum jeden zamek wielozastawkowy lub kłódkę wielozastawkową lub jeden zamek elektroniczny (mechaniczno-elektroniczny),
  - wszystkie drzwi zewnętrzne budynków zawierające w swej konstrukcji elementy szklane są zamknięte na zamki określone odpowiednio w pkt. 2 i 3, których nie można otworzyć bez klucza przez otwór wybity w szybie, a przeszklenia nie stwarzają możliwości wejścia do wnętrza,

SUMA UBEZPIECZENIA

Jaka wartość stanowi górną odpowiedzialność Ubezpieczyciela?

§ 13

- Sumę ubezpieczenia określa Ubezpieczający, odrębnie dla każdej maszyny rolniczej (sprzętu) i stanowi ona górną granicę odpowiedzialności Ubezpieczyciela.
- Na wniosek Ubezpieczającego, po opłaceniu dodatkowej składki, suma ubezpieczenia dla maszyn rolniczych, których wiek nie przekracza 5 lat, licząc od roku produkcji danej maszyny, w okresie ubezpieczenia nie ulega zmniejszeniu o wysokość wypłaconego odszkodowania.
- Suma ubezpieczenia dla maszyn rolniczych, których wiek przekracza 5 lat, licząc od roku produkcji danej maszyny, w okresie ubezpieczenia ulega każdorazowo zmniejszeniu o wysokość wypłaconego odszkodowania i może być uzupełniona po opłaceniu dodatkowej składki, zgodnie z postanowieniami §42.

USTALANIE WYSOKOŚCI SZKODY I ODSZKODOWANIA

Jak ustalana jest wysokość szkody i kwota należnego odszkodowania?

§ 14

- Wysokość szkody ustala się według cen obowiązujących na lokalnym rynku w dniu wystąpienia szkody, zgodnie z zasadami określonymi w poniższej tabeli.

Rodzaj szkody	Podstawa wyliczania szkody
częściowa	<ul style="list-style-type: none"> koszt naprawy, konieczny do przywrócenia poprzedniego stanu maszyny, łącznie z kosztami demontażu poprzedzającego naprawę oraz ponownego montażu po naprawie, z uwzględnieniem kosztów transportu koszt naprawy może być ustalony na podstawie:<ul style="list-style-type: none"> – rachunków lub faktur (wraz z kosztorysem), odpowiadających zakresowi napraw przyjętych przez Ubezpieczyciela w protokole szkody. Ubezpieczyciel zastrzega sobie prawo ich weryfikacji oraz zasięgnięcia opinii rzeczoznawców, – wyceny dokonanej przez Ubezpieczyciela. <p>W przypadku, gdy zniszczone części maszyny w chwili wystąpienia szkody są starsze niż 5 lat, koszt nabycia nowych części pomniejsza się o stopień technicznego zużycia tych części w zależności od ich wieku w latach, licząc od daty produkcji w wysokości 5% za każdy rozpoczęty rok kalendarzowy eksploatacji począwszy od szóstego roku eksploatacji nie więcej niż 65%. Procent zużycia technicznego obliczany jest iloczynowo.</p>
	Przy ustalaniu kosztów naprawy nie uwzględnia się: <ol style="list-style-type: none"> 1) strat wynikających z braku części zamiennych lub innych materiałów, niezbędnych do przywrócenia stanu istniejącego przed szkodą, jeżeli naprawy można dokonać przy użyciu innych części lub materiałów zastępczych, dostępnych na rynku, 2) kosztów prac według stawek godzin nadliczbowych, dni ustawowo wolnych od pracy oraz ekspresowego sprowadzenia części zamiennych.
całkowita	<ul style="list-style-type: none"> koszt nabycia nowej maszyny tego samego lub podobnego rodzaju, typu i o takich samych lub podobnych parametrach w przypadku, gdy zniszczona maszyna w chwili wystąpienia szkody jest starsza niż 5 lat, koszt nabycia nowej maszyny pomniejsza się o stopień technicznego zużycia w zależności od wieku maszyny w latach, licząc od daty produkcji danej maszyny w wysokości 5% za każdy rozpoczęty rok kalendarzowy eksploatacji począwszy od szóstego roku eksploatacji nie więcej niż 65%. Procent zużycia technicznego obliczany jest iloczynowo

- Ustalona zgodnie z zasadami określonymi w powyższej tabeli wysokość szkody stanowi podstawę do wyliczenia wysokości odszkodowania.
- Odszkodowanie ustala się w złotych w kwocie odpowiadającej wysokości poniesionej szkody wyliczonej wg zasad ustalonych w ust.1. Przeliczenie na złote poniesionych w walutach obcych kosztów następuje według kursu średniego walut obcych ustalonego przez NBP w dniu ustalenia odszkodowania.
- Termin każdej czynności likwidacyjnej wymagającej dokonania ustaleń na miejscu szkody Ubezpieczyciel jest zobowiązana uzgodnić z Ubezpieczonym.
- Wysokość odszkodowania zmniejsza się o wartość pozostałości i części, które mogą być przeznaczone do dalszego użytku, przeróbki lub sprzedaży oraz o wartość ziomu.
- Wysokość odszkodowania, w granicach sumy ubezpieczenia, zwiększa się o uzasadnione i udokumentowane koszty:
  - 1) uprzątnięcia pozostałości po szkodzie – do wysokości 10 % sumy ubezpieczenia,
  - 2) poniesione w związku z ratunkiem dotkniętej szkodą przedmiotu ubezpieczenia oraz zapobieżenia szkodzie lub zmniejszenia jej rozmiarów, jeżeli podjęte w tym celu środki były celowe, chociażby okazały się bezskuteczne.
- Niezależnie od odszkodowania, poza sumą ubezpieczenia, Ubezpieczyciel pokrywa niezbędne koszty do wysokości 10% sumy ubezpieczenia:
  - 1) wynagrodzenia biegłych i rzeczoznawców powołanych przez Ubezpieczyciela w celu ustalenia rozmiaru i okoliczności szkody,
  - 2) zastępstwa procesowego ubezpieczonego w postępowaniu sądowym, toczącym się za zgodą i wiedzą Ubezpieczyciela, w którym ustalana jest odpowiedzialność sprawcy szkody.
- Jeżeli Ubezpieczony uprawniony jest do odliczenia podatku VAT odszkodowanie ustalone jest według wartości netto (bez podatku VAT).

UBEZPIECZENIE ODPOWIEDZIALNOŚCI CYWILNEJ W ŻYCIU PRYWATNYM

Co Ubezpieczyciel może ubezpieczyć i za co odpowiada?

§ 15

- Na wniosek Ubezpieczającego, po opłaceniu składki, ubezpieczeniem może być objęta odpowiedzialność cywilna (OC) Ubezpieczonego i osób pozostających z nim we wspólnym gospodarstwie domowym.
- Umowa może być zawarta przy jednoczesnym lub uprzednim zawarciu umowy obowiązkowych ubezpieczeń rolnych lub ruchomości domowych i stałych elementów.
- Przedmiotem ubezpieczenia jest odpowiedzialność cywilna Ubezpieczonego i osób pozostających z nim we wspólnym gospodarstwie domowym, jeżeli w związku z czynnościami w życiu prywatnym lub posiadaniem mienia są oni zobowiązani, w myśl przepisów prawa, do naprawienia szkody wyrządzonej osobie trzeciej w następstwie czynu niedozwolonego.
- Szkoda może być osobowa lub rzeczowa:
  - 1) szkoda osobowa – spowodowanie śmierci, uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia,
  - 2) szkoda rzeczowa – utrata, zniszczenie lub uszkodzenie mienia.
- Ubezpieczyciel przyjmuje odpowiedzialność w przypadku, gdy szkoda została wyrządzona poszkodowanemu czynem niedozwolonym, na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, o ile zdarzenie powodujące szkodę powstało w okresie ubezpieczenia.

O co można rozszerzyć ubezpieczenie?

§ 16

- Na wniosek Ubezpieczającego, po opłaceniu dodatkowej składki, zakres ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej może zostać rozszerzony o odpowiedzialność za:
  - 1) szkody osobowe i rzeczowe powstałe:
    - a) z tytułu świadczenia usług turystycznych w gospodarstwie rolnym,

- 5) w przypadku drzwi zewnętrznych dwuskrzydłowych jedno skrzydło musi być unieruchomione przy pomocy zasuwu u góry oraz u dołu od wewnętrznej strony,
- 6) sztaby, skoble i zawiasy zewnętrzne, jeżeli nie są wmurowane w ścianę, muszą być przytwierdzone śrubami zaklinowanymi lub zamocowanymi w inny sposób od wewnątrz,
- 7) klucze do zamków i kłódek są w wyłącznym posiadaniu Ubezpieczonego, osób pozostających z nim we wspólnym gospodarstwie domowym albo osób upoważnionych przez Ubezpieczonego do ich przechowywania.
2. W przypadku ubezpieczenia maszyn rolniczych (sprzętu) w zakresie obejmującym kradzież z włamaniem i rabunek na terenie siedliska gospodarstwa rolnego będącego miejscem postoju tych maszyn, musi być ono ogrodzone oraz wszystkie bramy zamykane na co najmniej jedną kłódkę wielozastawkową.
3. W przypadku ubezpieczenia maszyn wolnobieżnych, przechowywanych poza budynkami gospodarczymi, siedliskiem lub na terenie siedliska gospodarstwa rolnego, które nie spełnia wymagań określonych w ust. 2, maszyna taka musi spełniać następujące warunki:
  - 1) dostęp do wnętrza kabiny jest utrudniony dla osób trzecich tak, że wejście w ich posiadanie wymagać będzie użycia siły fizycznej lub specjalnych urządzeń (narzędzi),
  - 2) wszystkie drzwi w tych maszynach są zamknięte na zamek fabryczny lub zabezpieczone od zewnątrz w sposób uniemożliwiający dostanie się do wnętrza kabiny,
  - 3) w przypadku maszyn nieposiadających zamykanej kabiny – wymagane jest, aby nie posiadały one kluczyków w wyłącznikach zapłonu.
4. Ubezpieczyciel, po dokonaniu indywidualnej oceny ryzyka, może uzależnić zawarcie umowy ubezpieczenia od spełnienia dodatkowych lub odmiennych warunków w zakresie zabezpieczeń wymienionych w ust. 1-3 albo podjąć decyzję o odstąpieniu od tych wymogów.
5. Nieopiekanie przez Ubezpieczonego któregokolwiek z warunków wymienionych w ust. 1-3, powoduje odmowę wypłaty odszkodowania albo jego odpowiednie zmniejszenie, jeżeli miało to wpływ na powstanie szkody, ustalenie istnienia lub zakresu odpowiedzialności bądź też na zwiększenie rozmiarów szkody.

WYŁĄCZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI

Jaki rodzaj szkód nie jest objęty ubezpieczeniem?

§ 12

- Niezależnie od zakresu ubezpieczenia określonego w § 10 ust. 2, Ubezpieczyciel nie odpowiada za szkody:
  - 1) których wartość nie przekracza 1% sumy ubezpieczenia, nie mniej niż 500 zł,
  - 2) wyrządzone przez Ubezpieczonego lub osoby pozostające z Ubezpieczonym we wspólnym gospodarstwie domowym, osoby, za które Ubezpieczony ponosi odpowiedzialność (pracownicy), w związku ze stanem nietrzeźwości lub stanem po użyciu alkoholu, narkotyków lub innych środków odurzających, substancji psychotropowych lub środków zastępczych w rozumieniu przepisów prawa,
  - 3) powstałe w wyniku umyślnego działania Ubezpieczonego, osób z którymi Ubezpieczony pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym, a także osób, za które Ubezpieczony ponosi odpowiedzialność (pracownicy),
  - 4) powstałe na skutek rażącego niedbalstwa Ubezpieczonego, chyba że zapłata odszkodowania odpowiada w danych okolicznościach względem słuszności,
  - 5) powstałe w wyniku nieprzestrzegania przez Ubezpieczonego powszechnie obowiązujących przepisów, w szczególności przepisów o ochronie przeciwpożarowej, ochronie środowiska oraz norm dotyczących budowy i eksploatacji maszyn i urządzeń, o ile miało to wpływ na powstanie i rozmiar szkody,
  - 6) wyrządzone przez osoby upoważnione przez Ubezpieczonego do obsługi maszyny rolniczej w związku ze stanem nietrzeźwości lub stanem po użyciu alkoholu, narkotyków lub innych środków odurzających, substancji psychotropowych lub środków zastępczych w rozumieniu przepisów prawa,
  - 7) powstałe w czasie użytkowania maszyny rolniczej przez Ubezpieczonego lub osobę upoważnioną przez Ubezpieczonego, nieposiadającą odpowiedniego uprawnienia do jej obsługi – o ile obowiązujące przepisy prawa wymagają posiadania takich uprawnień i miało to wpływ na powstanie szkody,
  - 8) podczas transportu maszyny rolniczej – z wyjątkiem maszyny zawieszanej na ciągniku rolniczym lub ciągnikiem ciągnikiem rolniczym oraz podzespołów i elementów maszyny, które zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa winny być transportowane na specjalnie do tego celu przystosowanych przyczepach/naczepach,
  - 9) powstałe wskutek kradzieży z włamaniem maszyny rolniczej, gdy sprawca czynu wszedł w posiadanie klucza zasuwanego do otwarcia lub uruchomienia maszyny za wiedzą Ubezpieczonego lub osoby upoważnionej do jej obsługi,
  - 10) podczas używania maszyny rolniczej w akcjach protestacyjnych, blokadach dróg, a także jako narzędzie przestępstwa.
- Ponadto Ubezpieczyciel nie odpowiada za szkody powstałe wskutek:
  - 1) naturalnego osiadania budynku, szkód górniczych lub prowadzonych robót ziemnych,
  - 2) przenikania wód z gruntu do budynku, chyba że było ono wynikiem powodzi lub podtopienia,
  - 3) zawilgocenia, chyba że było ono wynikiem powodzi lub podtopienia,
  - 4) pleśni i zagrzybienia,
  - 5) zabrudzenia, poplamienia lub zamalowania,
  - 6) korozji, wad fabrycznych, przeprowadzonych napraw lub konserwacji,
  - 7) użytkowania maszyny rolniczej niezgodnie z jej przeznaczeniem,
  - 8) niewłaściwego załadowania i rozładowania oraz przewożenia ładunku na maszynie rolniczej,
  - 9) zalania wodą pochodzącą z opadów atmosferycznych poprzez:
    - a) niezamknięte okna, drzwi lub inne otwory, albo
    - b) dach, obróbki blacharskie, zanieczyszczone lub zamarznięte rynny/rury spustowe, niewłaściwie zabezpieczone lub niezabezpieczone ściany, balkony, tarasy, drzwi, okna i inne otwory, jeżeli obowiązek konserwacji urządzeń, instalacji lub elementów należał do Ubezpieczonego,
  - 10) powodzi – przez okres 30 dni od daty zawarcia nowej umowy ubezpieczenia,
  - 11) drgań spowodowanych ruchem pojazdów lądowych, powietrznych, podziemnych,
  - 12) przerw w dostawie lub zasilaniu prądem elektrycznym,
  - 13) naturalnego zużycia lub awarii maszyny rolniczej (sprzętu),
  - 14) konfiskaty lub wywłaszczenia przez organy państwa,
  - 15) działań wojennych, stanu wyjątkowego, terroryzmu, zamieszek, rozruchów.
- Odpowiedzialność Ubezpieczyciela nie są objęte szkody powstałe w:
  - 1) ogumieniu kół jeźdźczych, z wyjątkiem kradzieży z włamaniem i rabunku,
  - 2) maszynach rolniczych (sprzęcie) przechowywanych w budynkach przeznaczonych do rozbioru bądź w pomieszczeniach nienależących do Ubezpieczonego,
  - 3) paliwach napędowych oraz innych materiałach eksploatacyjnych,
  - 4) wszelkiego rodzaju źródeł światła: np. żarówek, świetlówek, halogenach,
  - 5) przedmiotach, do których Ubezpieczony nie posiada tytułu prawnego,
  - 6) maszynach rolniczych (sprzęcie):
    - a) w wieku powyżej 30 lat,
    - b) wykonanych systemem gospodarczym,
    - c) prototypowych, używanych do jazd próbnych lub testów wytrzymałościowych,
    - d) używanych do nauki zawodu,
    - e) uczestniczących w zawodach,
    - f) niesprawnych technicznie lub przeznaczonych na złom,
    - g) oddanych do sprzedaży komisowej,
    - h) ciągnikach rolniczych, pojazdach typu quad,
    - i) pojazdach podlegających rejestracji – stosownie do przepisów ustawy Prawo o ruchu drogowym, w tym motocyklach, motorowerach, a także przyczepach i naczepach.
- Ponadto Ubezpieczyciel nie odpowiada za koszty wymiany zamków, drzwi, wyłącznika zapłonu lub urządzeń zabezpieczających maszynę rolniczą (sprzęt) przed kradzieżą w przypadku utraty kluczyków (lub innego urządzenia przewidzianego przez producenta maszyny rolniczej), umożliwiających uruchomienie silnika lub oblokowanie zabezpieczeń przeciwkradzieżowych.

- b) poza granicami RP, z wyłączeniem terytorium Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej i Kanady,
- c) w związku z posiadaniem lub używaniem konia rekreacyjnego,
- 2) szkody rzeczowe powstałe w nieruchomościach oraz mieniu ruchomym stanowiącym wyposażenie nieruchomości, z której Ubezpieczony korzystał na podstawie umowy najmu, użyczenia, przechowania, leasingu lub innej umowy nienazwanej o podobnym charakterze, zawartej w formie pisemnej (OC najemcy).
2. Rozszerzenie, o którym mowa w ust. 1 pkt 1) ppkt a) może mieć dodatkowo zastosowanie do odpowiedzialności za szkody wyrządzone przez osoby, za które Ubezpieczony ponosi odpowiedzialność (pracownicy).

WYŁĄCZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI W UBEZPIECZENIU OC

Jaki rodzaj szkód nie jest objęty ubezpieczeniem?

- § 17**
1. O ile nie umówiono się inaczej Ubezpieczyciel nie ponosi odpowiedzialności za szkody powstałe:
- w związku ze świadczeniem usług turystycznych w gospodarstwie rolnym,
  - poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej,
  - w związku z posiadaniem lub używaniem konia rekreacyjnego,
  - w nieruchomościach oraz ruchomościach domowych stanowiących wyposażenie nieruchomości, z której Ubezpieczony korzystał na podstawie umowy najmu, użyczenia, przechowania, leasingu lub innej umowy nienazwanej o podobnym charakterze, zawartej w formie pisemnej (OC najemcy).
2. Ubezpieczyciel nie ponosi odpowiedzialności za szkody spowodowane:
- winą umyślną Ubezpieczonego, osób pozostających z Ubezpieczonym we wspólnym gospodarstwie domowym lub osób, za które Ubezpieczony ponosi odpowiedzialność (pracowników),
  - w związku ze stanem nietrzeźwości Ubezpieczonego, osób pozostających z Ubezpieczonym we wspólnym gospodarstwie domowym lub osób, za które Ubezpieczony ponosi odpowiedzialność (pracowników) albo stanem po użyciu przez nich alkoholu, narkotyków lub innych środków odurzających, substancji psychotropowych lub środków zastępczych w rozumieniu przepisów prawa,
  - posiadaniem, użytkowaniem lub prowadzeniem pojazdów mechanicznych podlegających obowiązkowemu ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej oraz takich pojazdów mechanicznych do prowadzenia których wymagane są stosowne uprawnienia,
  - posiadaniem, użytkowaniem lub prowadzeniem maszyn lub urządzeń latających albo sprzętu (jednostek) pływającego, do prowadzenia których wymagane są stosowne uprawnienia,
  - powolnym działaniem temperatury, pary, dymu i sadzy, pyłu,
  - długotrwałym działaniem wstrząsów, hałasu, zagrzewania,
  - osiadaniem gruntów poprzez zalanie stojącymi lub płynącymi wodami, spowodowane działalnością człowieka,
  - przez zwierzęta hodowlane.
3. Ubezpieczyciel nie odpowiada również za szkody powstałe w:
- związku z działaniami wojennymi, rewolucją, rewoltą, zamieszkami, niepokojami społecznymi, strajkami, aktami terrorystycznymi lub sabotażu,
  - wyniku wycinki drzew dokonywanej przez Ubezpieczonego, osoby pozostające z nim we wspólnym gospodarstwie domowym, bez stosownych zezwoleń i uprawnień,
  - środowisku naturalnym, polegającym na jego zanieczyszczeniu lub skażeniu oraz w drzewostanie lasów i parków,
  - wartościach pieniężnych, papierach wartościowych, dokumentach i innych nośnikach danych, planach, zbiorach archiwalnych oraz zbiorach kolekcjonerskich wszelkiego rodzaju, w tym w dziełach sztuki i w biżuterii,
  - związku z wyczynowym uprawianiem sportów, a także amatorskim uprawianiem sportów ekstremalnych,
  - mieniu, z którego Ubezpieczony korzystał na podstawie umowy najmu, użyczenia, przechowania, leasingu lub innej umowy nienazwanej o podobnym charakterze, z wyjątkiem wyposażenia hotelu, ośrodka wypoczynkowego, kwater prywatnych świadczących usługi turystyczne,
  - związku z posiadaniem i użyciem broni palnej, gazowej lub pneumatycznej,
  - wyniku emisji, wycieku lub innej formy przedostania się do powietrza, wody lub gruntu jakichkolwiek substancji,
  - związku z posiadaniem nieruchomości poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej.
4. Odpowiedzialność Ubezpieczyciela nie dotyczy również szkód:
- nieprzekraczających w dniu ustalenia odszkodowania 100 zł, w odniesieniu do szkód rzeczowych,
  - wyrządzonych przez Ubezpieczonego osobom pozostającym z nim we wspólnym gospodarstwie domowym, osobom za które Ubezpieczony ponosi odpowiedzialność (pracownikom), jak również szkód wyrządzonych przez osoby pozostające z Ubezpieczonym we wspólnym gospodarstwie domowym Ubezpieczonemu, przez osoby, za które Ubezpieczony ponosi odpowiedzialność (pracownicy) Ubezpieczonemu albo sobie nawzajem,
  - będących wynikiem przeniesienia chorób zakaźnych (w tym wirusa HIV),
  - będących wynikiem przeniesienia chorób przez zwierzęta stanowiące własność lub pozostające pod opieką Ubezpieczonego lub osób pozostających z Ubezpieczonym we wspólnym gospodarstwie domowym,
  - objętych odpowiedzialnością w ramach obowiązkowego ubezpieczenia OC rolników.
5. W przypadku rozszerzenia odpowiedzialności o OC najemcy Ubezpieczyciel nie ponosi odpowiedzialności za szkody nieprzekraczające w dniu ustalenia odszkodowania 500 zł w odniesieniu do szkód w ruchomościach domowych wchodzących w skład wyposażenia nieruchomości, z której Ubezpieczony korzystał na podstawie umowy najmu, użyczenia, przechowania, leasingu lub innej umowy nienazwanej o podobnym charakterze.
6. W przypadku rozszerzenia odpowiedzialności o szkody w związku ze świadczeniem usług turystycznych, Ubezpieczyciel nie ponosi również odpowiedzialności za szkody spowodowane:
- spożyciem żywności, przy której wytwarzaniu, przetwarzaniu lub podawaniu brała udział osoba nieposiadająca aktualnych wymaganych przepisami badań lekarskich,
  - rażącym naruszeniem obowiązujących przepisów sanitarnych,
  - przez produkt żywnościowy, którego okres przydatności do spożycia minął,
  - spożyciem nieprzetworzonych produktów leśnych lub zwierzyny łownej,
  - przeważaniem usług, o których mowa w § 2 ust. 54 – bez posiadania stosownych uprawnień przez Ubezpieczonego lub osobę, której Ubezpieczony powierzył wykonanie usługi,
  - nieprzestrzeganiem przez turystę regulaminów lub instrukcji określających zasady pobierania nauki jazdy konnej, wypożyczania i korzystania ze sprzętu pływającego,
  - użytkowaniem przez turystę rowerów w sposób niezgodny z ich przeznaczeniem,
  - przez podmioty, którym Ubezpieczony powierzył wykonanie usługi,
  - przerwą w dostarczaniu energii elektrycznej lub innych mediów,
  - przez wirusy lub innego rodzaju programy zakłócające pracę komputera, jego programów i sieci, w tym korzystanie z Internetu,
  - objęte odpowiedzialnością w ramach OC w życiu prywatnym.
7. Ponadto odpowiedzialnością Ubezpieczyciela nie są objęte szkody powstałe w mieniu turystów obejmującym:
- biżuterię, wyroby ze złota, srebra i innych metali i kamieni szlachetnych, gotówkę, karty płatnicze, inne krajowe środki płatnicze, papiery wartościowe, dokumenty, elektroniczny sprzęt audiowizualny, instrumenty muzyczne wszelkiego rodzaju, aparaty telefoniczne wszelkiego rodzaju (w tym smartfony), sprzęt fotograficzny, komputerowy (w tym tablety), urządzenia dostępne do internetu, telewizji, telefonii, przenośne urządzenia do nawigacji satelitarnej, palmtopy, konsole do gier, odtwarzacze multimedialne, sprzęt sportowy, turystyczny, rehabilitacyjny,
  - futra i odzież skórzaną,
  - zwierzęta,
  - pojazdy mechaniczne, przyczepy turystyczne, namioty oraz ich wyposażenie albo rzeczy w nich pozostawione,
  - rowery, wózki dziecięce i inwalidzkie.

8. Ubezpieczyciel nie zwraca kosztów nałożenia kar pieniężnych, umownych, grzywn sądowych i administracyjnych, podatków, należności publicznoprawnych, w tym również odszkodowań o charakterze karnym oraz odsetek od tych kar i grzywn.

SUMA GWARANCYJNA

Jaka wartość stanowi górną granicę odpowiedzialności Ubezpieczyciela?

§ 18

- Suma gwarancyjna jest określona przez Ubezpieczającego i nie może być większa niż **200.000 zł**.
- Suma gwarancyjna stanowi górną granicę odpowiedzialności Ubezpieczyciela na jedno i wszystkie zdarzenia powstałe w okresie ubezpieczenia, łącznie dla szkód osobowych i rzeczowych, z zastrzeżeniem postanowień ust. 4.
- W ramach ustalonej w umowie sumy gwarancyjnej, maksymalne limity odpowiedzialności na jedno i wszystkie zdarzenia powstałe w okresie ubezpieczenia dla poszczególnych rozszerzeń zakresu ubezpieczenia określa poniższa tabela:

Rozszerzenie zakresu ubezpieczenia OC w życiu prywatnym		Limit odpowiedzialności
Rozszerzenia zakresu ubezpieczenia	odpowiedzialność cywilna z tytułu świadczenia usług turystycznych w gospodarstwie rolnym	100% sumy gwarancyjnej
	odpowiedzialność cywilna za granicą RP, z wyłączeniem Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej i Kanady	100% sumy gwarancyjnej
	odpowiedzialność cywilna w związku z posiadaniem lub używaniem konia rekreacyjnego	20% sumy gwarancyjnej
	odpowiedzialność cywilna najemcy	10% sumy gwarancyjnej – w odniesieniu do szkód w ruchomościach domowych 50% sumy gwarancyjnej – w odniesieniu do szkód w pozostałych rodzajach mienia

- Suma gwarancyjna w okresie ubezpieczenia ulega każdorazowo zmniejszeniu o wysokość wypłaconego odszkodowania aż do jej całkowitego wyczerpania.
- Za zgodą Ubezpieczyciela, Ubezpieczający może uzupełnić sumę gwarancyjną opłacając dodatkową składkę (doubezpieczenie), zgodnie z postanowieniami § 42.

USTALENIE WYSOKOŚCI ODSZKODOWANIA W UBEZPIECZENIU OC

Jak ustalana jest kwota należnego odszkodowania?

§ 19

- Ubezpieczyciel wypłaca odszkodowanie na podstawie uznania, ugody lub prawomocnego orzeczenia sądownego.
- Odszkodowanie jest wypłacane w ciągu 30 dni od daty otrzymania przez Ubezpieczyciela zgłoszenia szkody.
- Jeżeli w terminie określonym w ust. 2 wyjaśnienie okoliczności koniecznych dla ustalenia odpowiedzialności Ubezpieczyciela lub wysokości odszkodowania nie jest możliwe, Ubezpieczyciel wypłaca odszkodowanie w terminie 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe. Bezsprawną część odszkodowania Ubezpieczyciel wypłaca w terminie określonym w ust. 2.
- Jeżeli odszkodowanie nie przysługuje lub przysługuje w innej wysokości niż w zgłoszonym roszczeniu, Ubezpieczyciel – w terminach określonych w ust. 2 i 3 – informuje o tym na piśmie osobę występującą z roszczeniem, ze wskazaniem na okoliczności i podstawy prawne oraz pouczeniem o możliwości dochodzenia roszczeń na drodze sądowej.
- Ubezpieczyciel zastrzega sobie prawo do weryfikacji zasadności zgłoszonych roszczeń, poprzez dokonanie oględzin oraz weryfikację faktur/rachunków/kosztorysów składanych przez poszkodowanego, jeżeli jest to niezbędne do dalszego prowadzenia postępowania w celu ustalenia okoliczności zdarzenia i wysokości odszkodowania.
- Niezależnie od odszkodowania, w granicach sumy gwarancyjnej, Ubezpieczyciel jest również zobowiązany do:
  - poniesienia kosztów wynagrodzenia rzeczoznawców powołanych przez Ubezpieczyciela lub za jej zgodą, w celu ustalenia okoliczności i rozmiaru szkody,
  - zwrotu kosztów poniesionych przez Ubezpieczonego w celu ratowania mienia, zapobieżenia szkodzie lub zmniejszenia jej rozmiarów, jeżeli były one celowe, chociażby okazały się bezskuteczne,
  - poniesienia niezbędnych kosztów obrony sądowej przed roszczeniami poszkodowanych w sporze cywilnym, prowadzonym zgodnie z zaleceniami Ubezpieczyciela,
  - pokrycia kosztów obrony, jeżeli w wyniku zdarzenia powodującego odpowiedzialność Ubezpieczonego zostanie przeciwko niemu, jako sprawcy szkody, wszczęte postępowanie karne, a Ubezpieczyciel wyraził zgodę na pokrycie takich kosztów.

DODATKOWE UBEZPIECZENIE MIENIA

§ 20

Na wniosek Ubezpieczającego, po opłaceniu dodatkowej składki umowa ubezpieczenia może zostać rozszerzona o ubezpieczenia dodatkowe:

- assistance,
- naprostw nieszczęśliwych wypadków (NNW),
- rzeczy osobistych poza gospodarstwem rolnym,
- nagrobków.

UBEZPIECZENIE ASSISTANCE

Jakie są zasady organizowania pomocy przez Centrum Obsługi Klienta Ubezpieczyciela?

§ 21

- Na wniosek Ubezpieczającego, po opłaceniu dodatkowej składki, ubezpieczeniem mogą być objęte usługi Assistance.
- Umowa może być zawarta przy jednoczesnym zawarciu umowy obowiązkowego ubezpieczenia budynku mieszkalnego lub ruchomości domowych i stałych elementów.
- Przedmiotem ubezpieczenia są usługi Assistance świadczone przez Ubezpieczyciela na rzecz Ubezpieczonego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Usługi Assistance świadczone są za pośrednictwem COK i obejmują zorganizowanie albo zorganizowanie i pokrycie kosztów tych usług.
- Ileokroć w ubezpieczeniu Assistance jest mowa o pomocy/świadczeniach dla Ubezpieczonego należy przez to rozumieć także pomoc/świadczenia dla osób pozostających z nim we wspólnym gospodarstwie domowym.
- Poniższa tabela przedstawia zakres usług Assistance oraz limity odpowiedzialności w okresie ubezpieczenia:

Rodzaj Assistance	Rodzaj usługi	Limit usług
Katastroficzny	Transport Ubezpieczonego	1 raz
	Transport ocalałego mienia	1 raz
	Zakwaterowanie Ubezpieczonego w hotelu	do 90 dni
	Dozór mienia	do 5 dni
ww. usługi Assistance katastroficznego świadczone są do łącznego limitu 15.000 zł na zdarzenie		

Domowy	Pomoc interwencyjna: ślusarz, hydraulik, technik urządzeń grzewczych, elektryk, dekarz, szklarz, stolarz	3 razy
	Ślusarz lub specjalista instalacji alarmowej w sytuacji wyjątkowej	1 raz
	Organizacja przeglądu instalacji gazowej i elektrycznej	2 razy
ww. usługi Assistance domowego są świadczone do łącznego limitu 1.500 zł na zdarzenie		
Medyczny	Pomoc medyczna: wizyta lekarza lub wizyta w placówce medycznej	2 razy
ww. usługi Assistance medycznego są świadczone do łącznego limitu 1.500 zł na zdarzenie		
Infolinia	medyczna	bez limitu
	rolna	

ASSISTANCE KATASTROFICZNY § 22

- Jeżeli na skutek zdarzenia objętego zakresem ochrony ubezpieczeniowej ubezpieczony budynek mieszkalny znajdzie się w stanie wykluczającym możliwość dalszego w nim zamieszkiwania, Ubezpieczyciel zapewnia:
  - transport Ubezpieczonego do hotelu/pensjonatu** – zorganizowanie i pokrycie kosztów transportu Ubezpieczonego wraz z podręcznym bagażem do wskazanego przez COK hotelu/pensjonatu w promieniu do 100 km od miejsca ubezpieczenia,
  - zakwaterowanie Ubezpieczonego w hotelu/pensjonacie** – rezerwacja i pokrycie kosztów pobytu Ubezpieczonego w hotelu/pensjonacie,
  - transport Ubezpieczonego do osoby wyznaczonej** – zorganizowanie i pokrycie kosztów przejazdu Ubezpieczonego wraz z bagażem podręcznym do osoby przez niego wyznaczonej mieszkającej na terenie RP.
- Jeżeli po usunięciu skutków zdarzenia ubezpieczeniowego objętego ochroną, które wystąpiło w ubezpieczonym budynku mieszkalnym znajdzie się on w stanie umożliwiającym ponowne jego zamieszkanie, Ubezpieczyciel zapewnia:
  - transport powrotny Ubezpieczonego z hotelu/pensjonatu** – zorganizowanie i pokrycie kosztów transportu Ubezpieczonego wraz z bagażem podręcznym z hotelu/pensjonatu do miejsca ubezpieczenia, jeżeli transport do hotelu/pensjonatu był organizowany przez przedstawiciela Ubezpieczyciela,
  - transport powrotny Ubezpieczonego od osoby wyznaczonej** – zorganizowanie transportu Ubezpieczonego wraz z bagażem podręcznym do miejsca ubezpieczenia, jeżeli transport do osoby wyznaczonej był organizowany przez przedstawiciela Ubezpieczyciela, a okres od dnia zorganizowania transportu do osoby wyznaczonej do dnia transportu powrotnego nie był dłuższy niż 60 dni.
- Jeżeli na skutek zdarzenia ubezpieczeniowego objętego zakresem ochrony występuje konieczność zabezpieczenia ubezpieczonego budynku mieszkalnego przed powiększeniem się szkody na skutek zagrożenia kradzieżą zwykłą lub kradzieżą z włamaniem, Ubezpieczyciel zapewnia zorganizowanie i pokrycie kosztów dozoru przez strażnika.
- Jeżeli na skutek zdarzenia objętego zakresem ochrony występuje konieczność zabezpieczenia ocieplenia mienia znajdującego się w ubezpieczonym budynku mieszkalnym, Ubezpieczyciel zapewnia jego transport (samochodem o ładowności do 3,5 tony) do miejsca składowania w postaci zorganizowania i pokrycia kosztów transportu mienia do miejsca wskazanego przez Ubezpieczonego na terenie RP.
- Jeżeli w momencie wystąpienia zdarzenia objętego zakresem ochrony, Ubezpieczony znajduje się w podróży na terytorium RP, w odległości co najmniej 30 km od miejsca ubezpieczenia, a w związku z powstaniem szkody w ubezpieczonym budynku mieszkalnym jego obecność w miejscu ubezpieczenia jest niezbędna, Ubezpieczyciel zapewnia natychmiastowy transport do miejsca ubezpieczenia w postaci zorganizowania i pokrycia kosztów przejazdu Ubezpieczonego do miejsca ubezpieczenia.

ASSISTANCE DOMOWY § 23

- W przypadku wystąpienia zdarzenia powodującego realne ryzyko powstania lub powiększenia się szkody w budynkach rolniczych, ruchomościach domowych lub stałych elementach, Ubezpieczyciel organizuje pomoc interwencyjną specjalisty odpowiedniego ze względu na rodzaj uszkodzeń tj.:
  - ślusarza,
  - hydraulika,
  - technika urządzeń grzewczych,
  - elektryka,
  - dekarza,
  - szklarza,
  - stolarza
w celu realizacji świadczenia w miejscu ubezpieczenia.
- Usługa obejmuje organizację, dojazd, koszt robocizny oraz koszt niezbędnych do realizacji usługi materiałów, ograniczonych wyłącznie do: szyb, wkładek do zamków, zawiasów, klejów, śrub, pianek montażowych, silikonów, wężyków przyłączeniowych i folii parizolacyjnych. Materiałami w rozumieniu OWU nie są w szczególności: dachówki, ceramika łazienkowa, armatura, oraz ramy i skrzydła drzwi oraz okien, a także samozamykacze.
- Niezależnie od świadczeń określonych w ust 1, w sytuacji wyjątkowej polegającej na:
  - awarii systemu alarmowego, zamontowanego w miejscu ubezpieczenia budynku mieszkalnego, powodującej włączenie syren dźwiękowych lub świetlnych, których Ubezpieczony nie jest w stanie samodzielnie wyłączyć,
  - niemożności otwarcia drzwi wejściowych prowadzących do ubezpieczonego budynku mieszkalnego na skutek utraty kluczy, zatrzasknięcia lub uszkodzenia zamka/jednego z zamków, Ubezpieczyciel organizuje i pokryje koszty dojazdu oraz koszt robocizny ślusarza lub specjalisty instalacji alarmowych w celu usunięcia awarii albo awaryjnego otwarcia drzwi.
- Usługa, o której mowa w ust. 3 nie obejmuje kosztów części zamiennych (w tym zamków), które ponosi Ubezpieczony.
- Ubezpieczyciel, za pośrednictwem COK, zapewnia Ubezpieczonemu organizację przeglądu instalacji gazowej lub elektrycznej zamontowanej w miejscu ubezpieczenia, w zakresie określonym przepisami prawa. Świadczenie organizowane jest w ciągu 5 dni roboczych od daty zgłoszenia, chyba, że uzgodniono z Ubezpieczonym inny termin realizacji usługi. Usługa organizacji przeglądu każdej z instalacji może być świadczona dwa razy w trakcie trwania ubezpieczenia i nie obejmuje pokrycia kosztów przeglądu i części zamiennych.

ASSISTANCE MEDYCZNY § 24

- W przypadku nieszczęśliwego wypadku lub nagłego zachorowania Ubezpieczonego mających miejsce na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, Ubezpieczyciel organizuje, pokrywa koszty dojazdu oraz honorarium lekarza za wizytę lekarską w miejscu pobytu Ubezpieczonego lub organizuje i pokrywa koszty wizyty lekarskiej w placówce medycznej.
- O celowości udzielenia powyższego świadczenia decyduje lekarz COK.

INFOLINIA § 25

- Ubezpieczyciel, za pośrednictwem COK, zapewnia Ubezpieczonemu całodobowy dostęp do infolinii:
  - medycznej, polegającej na telefonicznej rozmowie z lekarzem COK, który w miarę posiadanej wiedzy specjalistycznej oraz istniejących możliwości udzieli Ubezpieczonemu ustnej informacji, co do dalszego postępowania,
  - telefoniczny dostęp do informacji o lekach, ich działaniu, interakcjach z innymi środkami, przeciwwskazaniach, dawkowaniu, ich zamiennikach,

- rolniczej, polegający na telefonicznej rozmowie z pracownikiem COK, który udzieli Ubezpieczonemu ustnej informacji na temat:
  - terminów składania wniosków o dopłaty bezpośrednio, placówek ARIMR i ARR,
  - adresów sklepów i hurtowni, które oferują nawozy, środki ochrony roślin, maszyny i sprzęt rolniczy,
  - adresów placówek weterynaryjnych,
  - targów, skupów oraz wystaw bydła.
- Informacje medyczne oraz telefoniczna rozmowa z lekarzem COK nie mają charakteru diagnostycznego i leczniczego i nie mogą być traktowane jako podstawa do rozszereżenia zakresu, który ich udzielił lub wobec Ubezpieczyciela.

WYŁĄCZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI

Czego nie obejmują usługi Assistance?

§ 26

- Niezależnie od zakresu świadczeń Assistance, określonego w §§ 21-26, Ubezpieczyciel:
  - nie zwraca kosztów poniesionych przez Ubezpieczonego bez uprzedniego powiadomienia i uzgodnienia z COK, nawet w sytuacji kiedy koszty te mieszczą się w granicach limitów odpowiedzialności. W przypadku braku możliwości kontaktu z przyczyn leżących po stronie Ubezpieczyciela lub wynikających z działania sił wyższych takich jak: trzęsienie ziemi, powódź, huragan, pożar, Ubezpieczyciel uwzględni poniesione przez Ubezpieczonego, uzasadnione i udokumentowane koszty, do takiej wysokości jakby sama organizowała usługi Assistance,
  - nie odpowiada za szkody polegające na utraconych korzyściach zaistniałe w związku ze świadczonymi usługami Assistance.
- Ponadto, z usług Assistance wyłączone są świadczenia:
  - polegające na poszukiwaniu miejsca i usunięciu awarii instalacji, powodującej realne ryzyko powstania lub powiększenia się szkody (poszukiwanie przyczyny szkody),
  - związane z uszkodzeniami, za naprawę których odpowiadają właściwe służby administracyjne lub właściwe służby pogotowia technicznego, energetycznego, wodno-kanalizacyjnego oraz gazowego,
  - elektryka lub technika urządzeń i instalacji grzewczych związane z uszkodzeniami np. żarówek, lampek kontrolnych, przedłużaczy,
  - związane z konserwacją ubezpieczonych ruchomości domowych i stałych elementów,
  - związane z naprawą uszkodzeń, które pojawiły się przed momentem zaistnienia zdarzenia ubezpieczeniowego objętego ochroną, w tym wad za które odpowiedzialność ponosi producent,
  - wykonywane poza terytorium RP,
  - wymagające udzielenia natychmiastowej pomocy medycznej,
  - pokrycia kosztów zakupu leków, środków opatrunkowych i innych medykamentów,
  - związane z chorobami: przewlekłymi i psychicznymi oraz ich zaostrzeniami,
  - związane z wypadkami spowodowanymi umyślnie przez Ubezpieczonego a także osoby z którymi Ubezpieczony pozostaje w wspólnym gospodarstwie domowym lub na skutek rażącego niedbalstwa Ubezpieczonego, chyba że w przypadku rażącego niedbalstwa wypłata odszkodowania odpowiada w danych okolicznościach względem szkody,
  - w przypadku szkód będących następstwem działania Ubezpieczonego w stanie nietrzeźwości albo stanem po użyciu alkoholu, narkotyków lub innych środków odurzających, substancji psychotropowych lub środków zastępczych w rozumieniu przepisów prawa, nie przepisanych przez lekarza lub przepisanych przez lekarza, ale stosowanych niezgodnie z jego zaleceniem,
  - związane z usiłowaniami lub popełnieniem samobójstwa lub samookaleczenia przez Ubezpieczonego.
- Ubezpieczyciel nie ponosi odpowiedzialności za opóźnienia lub brak możliwości realizacji świadczeń lub udzielenia informacji, jeśli są one spowodowane siłą wyższą tj.: strajkami, niepokojami społecznymi, zamieszkami, aktami terrorystycznymi, sabotażem, wojną (również domową), skutkami promieniowania radioaktywnego, a także ograniczeniami w poruszaniu się wynikającymi z decyzji władz administracyjnych, awarią urządzeń telekomunikacyjnych.

POSTĘPOWANIE W PRZYPADKU ZDARZENIA OBJĘTEGO UBEZPIECZENIEM ASSISTANCE

Co powinien zrobić Ubezpieczony w przypadku zdarzenia?

§ 27

- W przypadku wystąpienia zdarzenia objętego zakresem ochrony Assistance, Ubezpieczony lub inna osoba jest zobowiązany, przed podjęciem działań we własnym zakresie, do skontaktowania się z COK pod numerem podanym na dokumencie ubezpieczenia.
- Osoba zgłaszająca powinna podać następujące informacje:
  - imię i nazwisko Ubezpieczonego,
  - imię i nazwisko osoby zgłaszającej,
  - adres miejsca ubezpieczenia,
  - nr polisy,
  - krótki opis szkody/nieszczęśliwego wypadku i rodzaju koniecznej pomocy,
  - numer telefonu do kontaktu z Ubezpieczonym,
  - inne informacje niezbędne do zorganizowania pomocy w ramach świadczonych usług.

UBEZPIECZENIE NASTĘPSTW NIESZCZĘŚLIWYCH WYPADKÓW

PRZEDMIOT I ZAKRES UBEZPIECZENIA

Co Ubezpieczyciel może ubezpieczyć i za co odpowiada?

§ 28

- Na wniosek Ubezpieczającego, po opłaceniu dodatkowej składki, ubezpieczeniem mogą być objęte następstwa nieszczęśliwych wypadków Ubezpieczonego, osób pozostających z Ubezpieczonym w wspólnym gospodarstwie domowym, osób, za które Ubezpieczony ponosi odpowiedzialność (pracowników).
- Umowa ubezpieczenia może być zawarta przy jednoczesnym lub uprzednim zawarciu umowy obowiązkowych ubezpieczeń rolnych, mienia w gospodarstwie rolnym, maszyn rolniczych (sprzętu) AgroCasco.
- Ubezpieczeniem NNW mogą być objęte następstwa nieszczęśliwych wypadków osób wskazanych w dokumencie ubezpieczenia (forma imienna), które w dniu zawarcia umowy ubezpieczenia nie ukończyły 67 lat.
- Przedmiotem ubezpieczenia są następstwa nieszczęśliwych wypadków (NNW) polegające na uszkodzeniu ciała, rozstroju zdrowia lub śmierci Ubezpieczonego wywołane przyczyną zewnętrzną, niezależnie od woli Ubezpieczonego, mające miejsce na terenie Rzeczypospolitej Polskiej i za granicą powstałe w okresie ubezpieczenia.
- Umowę ubezpieczenia zawiera się w jednym z dwóch wariantów:
  - NNW ROLNIK,
  - NNW ROLNIK PLUS.
Wyboru wariantu (jednakowego dla wszystkich osób zgłaszanych do ubezpieczenia) można dokonać wyłącznie w chwili zawierania umowy ubezpieczenia.
- W zależności od wybranego wariantu ubezpieczenia, zakres ubezpieczenia określa poniższa tabela:

Zakres ubezpieczenia	Warianty	
	ROLNIK	ROLNIK PLUS
Stały uszczerbek na zdrowiu	TAK	TAK
Śmierć (100% sumy ubezpieczenia)		
Zakup przedmiotów ortopedycznych lub środków pomocniczych		
Dzienne świadczenie szpitalne	X	X
Zawał serca, udar mózgu		

RODZAJE I WYSOKOŚĆ ŚWIADCZEŃ

§ 29

- W zależności od wybranego wariantu ubezpieczenia, ochrona ubezpieczeniowa obejmuje:
  - Stały uszczerbek na zdrowiu** – wysokość świadczenia odpowiada orzeczonemu procentowi stałego uszczerbku na zdrowiu w odniesieniu do sumy ubezpieczenia NNW określonej w umowie ubezpieczenia. Procent stałego uszczerbku na zdrowiu określają lekarze powołani przez Ubezpieczyciela na podstawie „Tabeli norm oceny procentowej stałego uszczerbku na zdrowiu TUIR „Ubezpieczyciel” S.A.”, która dostępna jest na stronie internetowej www.warta.pl,
  - Śmierć** – wysokość świadczenia wynosi 100% sumy ubezpieczenia NNW określonej w umowie ubezpieczenia,
  - Zakup przedmiotów ortopedycznych lub środków pomocniczych** – zwrot kosztów zakupu lub naprawy przedmiotów ortopedycznych lub środków pomocniczych poniesionych przez Ubezpieczonego wskutek Jego nieszczęśliwego wypadku. Zwrot kosztów następuje pod warunkiem, że zakup/naprawa zlecone zostały przez Uprawnionego lekarza oraz miały miejsce w okresie 2 lat od daty zaistnienia nieszczęśliwego wypadku. Ubezpieczyciel zwraca Ubezpieczonemu koszty zakupu przedmiotów ortopedycznych lub środków pomocniczych w wysokości poniesionych kosztów, jednak nie więcej niż 10% sumy ubezpieczenia określonej w umowie ubezpieczenia,
  - Dzienne świadczenie szpitalne** – wysokość świadczenia odpowiada 0,2% sumy ubezpieczenia dzienne, ale nie więcej niż 60 zł za dzień. Dzielne świadczenie szpitalne wypłacane jest od 5. dnia pobytu w szpitalu na terytorium RP przez maksymalny okres 90 dni od daty zaistnienia nieszczęśliwego wypadku. Warunkiem wypłaty świadczenia jest dostarczenie do Ubezpieczyciela potwierdzenia hospitalizacji Ubezpieczonego wystawionego przez szpital. Następujące po sobie okresy pobytu w szpitalu z powodu tego samego nieszczęśliwego wypadku uważane są jako następstwo jednego wypadku i sumują się. Dzielne świadczenie szpitalne nie obejmuje pobytu w sanatoriach, pensjonatach, domach opieki, hospicjach itp.
- Niezależnie od świadczeń objętych umową ubezpieczenia, Ubezpieczyciel zwraca Ubezpieczonemu niezbędne wydatki poniesione na:
  - przejazdy w RP najtańszym środkiem lokomocji do wskazanych przez Ubezpieczyciela lekarzy oraz na zleconą przez Ubezpieczyciela obserwację kliniczną,
  - badania lekarskie zlecone przez Ubezpieczyciela, pod warunkiem, że zostały wykonane w Rzeczypospolitej Polskiej.

WYŁĄCZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI NNW

Jaki rodzaj szkód nie jest objęty ubezpieczeniem?

§ 30

Ubezpieczyciel nie odpowiada za następstwa nieszczęśliwych wypadków powstałe na skutek:

- chorób przewlekłych,
- chorób zawodowych,
- zawału lub udaru mózgu (nie dotyczy wariantu ROLNIK PLUS),
- działań Ubezpieczonego będącego w stanie nietrzeźwości albo po użyciu alkoholu, narkotyku/narkotyków, środka/środków odurzających, substancji psychotropowych lub środków zastępczych w rozumieniu przepisów o przeciwdziałaniu narkomanii, albo podobnie działających leków,
- działań wbrew miejscowemu prawu i zakazom władz lokalnych,
- działań wojennych, stanu wyjątkowego, albo w związku z udziałem Ubezpieczonego w strajkach, zamieszkach, rozruchach, bójkach (z wyjątkiem działania w obronie koniecznej), akcjach protestacyjnych, blokadach dróg, aktach terroryzmu, sabotażu lub podobnych aktach niepokojów społecznych,
- napadów epileptycznych,
- posługiwania się wszelkiego rodzaju ogniami sztucznymi, petardami itp. środkami,
- przewiezienia przez Ubezpieczonego wszelkiego rodzaju środków transportu bez wymaganych prawem danego kraju uprawnień, chyba że nie miało to wpływu na powstanie szkody,
- przebywania przez Ubezpieczonego na obszarach, na których obowiązuje zakaz poruszania się bądź korzystania z nich np. szlaki turystyczne, trasy jazdowe, akweny wodne itp.,
- uczestnictwa w zawodach, treningach, zgrupowaniach oraz obozach sportowych nie objętych programem szkolnym,
- umyślnego działania lub rażącego niedbalstwa Ubezpieczonego, chyba, że w przypadku rażącego niedbalstwa wypłata odszkodowania odpowiada w danych okolicznościach względem słuszności,
- uprawiania sportów ekstremalnych,
- usiłowania lub popełnienia przez Ubezpieczonego przestępstwa, samobójstwa lub samookaleczenia,
- uszkodzenia ciała spowodowanego leczeniem oraz zabiegami leczniczymi bez względu na to przez kogo były wykonywane,
- wyczynowego uprawiania sportu,
- zaburzeń nerwowych lub psychicznych Ubezpieczonego.

SUMA UBEZPIECZENIA

Jaka wartość stanowi górną granicę odpowiedzialności Ubezpieczyciela?

§ 31

- Suma ubezpieczenia stanowiąca górną granicę odpowiedzialności Ubezpieczyciela na jedno zdarzenie zaistniałe w okresie ubezpieczenia jest uzgadniana z Ubezpieczającym i nie może być mniejsza niż 5 000 zł i większa niż 50 000 zł.
- Każda z osób ubezpieczonych w ramach jednej umowy ubezpieczenia objęta jest ochroną ubezpieczeniową do wysokości sumy ubezpieczenia określonej w tej umowie.

USTALENIE I WYPŁATA ŚWIADCZENIA (ODSZKODOWANIA)

Jak ustalana jest kwota świadczenia i zasady wypłaty?

§ 32

- Ustalenie zasadności wypłaty świadczenia i jego wysokości następuje na podstawie przedłożonych przez Ubezpieczonego dokumentów, z tym, że Ubezpieczyciel ma prawo ich weryfikacji oraz zasięgnięcia opinii specjalistów.
- Dowodami potwierdzającymi zgłoszone roszczenie, są w szczególności:
  - pełna dokumentacja medyczna z przebiegu leczenia powypadkowego,
  - dokumentacja medyczna sprzed wypadku,
  - oryginalne rachunki, oryginalne dowody opłat za naprawę/zakup protez/środków pomocniczych, umożliwiający identyfikację osoby poddanej leczeniu.
- Świadczenie z tytułu stałego uszczerbku na zdrowiu wypłacane jest w wysokości takiego procentu sumy ubezpieczenia w jakim Ubezpieczony doznał stałego uszczerbku na zdrowiu.
- Przy ustalaniu procentu stałego uszczerbku na zdrowiu nie bierze się pod uwagę specjalności zawodowej Ubezpieczonego.
- Procent stałego uszczerbku na zdrowiu Ubezpieczyciel określa na podstawie dokumentów przedłożonych przez Ubezpieczonego oraz „Tabeli norm oceny procentowej stałego uszczerbku na zdrowiu TUIR „Ubezpieczyciel” S.A.”, która dostępna jest na stronie internetowej www.warta.pl.
- W przypadku dłuższego leczenia procent stałego uszczerbku na zdrowiu określa się najpóźniej w 24. miesiącu od daty zajścia nieszczęśliwego wypadku.
- W przypadku utraty lub uszkodzenia organu, narządu czy układu, których funkcje przed wypadkiem były już upośledzone wskutek choroby lub stałego uszczerbku na zdrowiu, procent stałego uszczerbku na zdrowiu w związku z wypadkiem określa się jako różnicę pomiędzy stopniem uszczerbku na zdrowiu po wypadku, a stanem przed tym wypadkiem.
- Jeżeli wskutek nieszczęśliwego wypadku objętego odpowiedzialnością Ubezpieczyciela Ubezpieczony zmarł przed upływem dwóch lat od dnia wypadku, Ubezpieczyciel wypłaca osobie uprawnionej jednorazowe świadczenie w wysokości sumy ubezpieczenia określonej dla wybranego wariantu w umowie ubezpieczenia.
- Jeżeli Ubezpieczony otrzymał jednorazowe świadczenie z tytułu stałego uszczerbku na zdrowiu, a następnie zmarł na skutek tego samego wypadku, świadczenie z tytułu śmierci wypłaca się po potrąceniu wypłaconej uprzednio kwoty.

- Jeżeli Ubezpieczony zmarł po ustaleniu procentu stałego uszczerbku na zdrowiu, a śmierć nie pozostaje w związku przyczynowym z nieszczęśliwym wypadkiem, nie wypłacone przed śmiercią Ubezpieczonemu świadczenie za stały uszczerbek na zdrowiu wypłaca się osobie uprawnionej, a w razie braku takiej osoby zwraca się udokumentowane koszty pogrzebu w granicach tego odszkodowania osobie, która te koszty poniosła.
- Jeżeli procent stałego uszczerbku na zdrowiu nie został ustalony przed śmiercią Ubezpieczonego, jako procent stałego uszczerbku na zdrowiu przyjmuje się przypuszczalny procent stałego uszczerbku na zdrowiu według oceny lekarzy Ubezpieczyciela.
- Zobowiązania wynikające z umowy ubezpieczenia NNW realizowane są na terytorium RP, w złotych.

UBEZPIECZENIE RZECZY OSOBISTYCH POZA GOSPODARSTWEM ROLNYM

Co Ubezpieczyciel może ubezpieczyć i za co odpowiada?

§ 33

- Na wniosek Ubezpieczającego, po opłaceniu dodatkowej składki, ubezpieczeniem mogą być objęte rzeczy osobiste poza gospodarstwem rolnym Ubezpieczonego i osób pozostających z Ubezpieczonym w wspólnym gospodarstwie domowym.
- Umowa może być zawarta przy jednoczesnym lub uprzednim zawarciu umowy obowiązkowego ubezpieczenia budynku mieszkalnego lub ruchomości domowych i stałych elementów.
- Ubezpieczeniem mogą być objęte rzeczy osobiste poza gospodarstwem rolnym, w zakresie usiłowania lub dokonania rabunku znajdujące się pod bezpośrednią opieką Ubezpieczonego lub osób pozostających z nim w wspólnym gospodarstwie domowym.
- Ubezpieczyciel odpowiada za szkody powstałe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i za granicą.

SUMA UBEZPIECZENIA

Jaka wartość stanowi górną granicę odpowiedzialności Ubezpieczyciela?

§ 34

- Sumę ubezpieczenia rzeczy osobistych poza gospodarstwem rolnym określa Ubezpieczający i stanowi ona górną granicę odpowiedzialności Ubezpieczyciela.
- Maksymalna wysokość sumy ubezpieczenia rzeczy osobistych poza gospodarstwem rolnym wynosi 2.000 zł.
- Suma ubezpieczenia ulega każdorazowo zmniejszeniu o wysokość wypłaconego odszkodowania i może być uzupełniona w granicach limitu określonego w ust. 2, po opłaceniu dodatkowej składki (doubezpieczenie) zgodnie z postanowieniami § 42.

WYŁĄCZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI W UBEZPIECZENIU RZECZY OSOBISTYCH

Jaki rodzaj szkód nie jest objęty ubezpieczeniem?

§ 35

Ubezpieczeniem nie są objęte szkody:

- wyrządzone umyślnie przez Ubezpieczonego lub osoby pozostające z Ubezpieczonym w wspólnym gospodarstwie domowym lub na skutek rażącego niedbalstwa Ubezpieczonego, chyba że w przypadku rażącego niedbalstwa wypłata odszkodowania odpowiada w danych okolicznościach względem słuszności,
- powstałe w związku ze stanem nietrzeźwości Ubezpieczonego, osób pozostających z Ubezpieczonym w wspólnym gospodarstwie domowym albo stanem po użyciu przez nich alkoholu, narkotyków lub innych środków odurzających, substancji psychotropowych lub środków zastępczych w rozumieniu przepisów prawa.

USTALENIE WYSOKOŚCI SZKODY I ODSZKODOWANIA

Jak ustalana jest kwota należnego odszkodowania?

§ 36

- Wysokość szkody w ubezpieczeniu rzeczy osobistych poza gospodarstwem rolnym ustala się zgodnie z zasadami określonymi w § 9, z zastrzeżeniem zasad określonych w ust. 2.
- Zasady dodatkowe dotyczące poszczególnych przedmiotów ubezpieczenia określa poniższa tabela:

Przedmiot ubezpieczenia	Ustalenie wysokości szkody – zasady dodatkowe
Dokumenty	koszt wykonania duplikatów lub nowych dokumentów
Klucze do miejsca zamieszkania, kluczyki do samochodu	koszt wymiany zamków (zakup nowych oraz ich montaż), założonych w miejsce tych zamków, do których klucze zostały utracone na skutek rabunku
Karty płatnicze, inne krajowe środki płatnicze	wartość pieniężna zrealizowana za ich pomocą – do wysokości 50% sumy ubezpieczenia
Gotówka, sprzęt medyczny	wartość nominalna – do wysokości 50% sumy ubezpieczenia

UBEZPIECZENIE NAGROBKÓW

Co Ubezpieczyciel może ubezpieczyć i za co odpowiada?

§ 37

- Na wniosek Ubezpieczającego, po opłaceniu dodatkowej składki, ubezpieczeniem mogą być objęte nagrobki.
- Umowa może być zawarta przy jednoczesnym lub uprzednim zawarciu umowy obowiązkowego ubezpieczenia rolnych, mienia w gospodarstwie rolnym, maszyn rolniczych (sprzętu) AgroCasco.
- Ubezpieczeniem mogą być objęte nagrobki lub grobowce na terenie Rzeczypospolitej Polskiej w zakresie zdarzeń losowych, tj. huragan, powódź, upadek drzew lub masztów, uderzenie pojazdu, trzęsienie ziemi oraz kradzież zwłoka, dewastacja.

SUMA UBEZPIECZENIA

Jaka wartość stanowi górną granicę odpowiedzialności Ubezpieczyciela?

§ 38

- Sumę ubezpieczenia nagrobków określa Ubezpieczający i stanowi ona górną granicę odpowiedzialności Ubezpieczyciela.
- Maksymalna wysokość sumy ubezpieczenia nagrobków wynosi 20.000zł.
- Suma ubezpieczenia ulega każdorazowo zmniejszeniu o wysokość wypłaconego odszkodowania i może być uzupełniona w granicach limitu określonego w ust. 2, po opłaceniu dodatkowej składki (doubezpieczenie), zgodnie z postanowieniami § 42.

WYŁĄCZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI W UBEZPIECZENIU NAGROBKÓW

Jaki rodzaj szkód nie jest objęty ubezpieczeniem?

§ 39

Ubezpieczeniem nie są objęte szkody:

- nie przekraczające w dniu ustalenia odszkodowania 100 zł,
- wyrządzone umyślnie przez Ubezpieczonego lub osoby pozostające z Ubezpieczonym w wspólnym gospodarstwie domowym lub na skutek rażącego niedbalstwa Ubezpieczonego, chyba, że w przypadku rażącego niedbalstwa wypłata odszkodowania odpowiada w danych okolicznościach względem słuszności,
- powstałe w związku ze stanem nietrzeźwości Ubezpieczonego, osób pozostających z Ubezpieczonym w wspólnym gospodarstwie domowym albo stanem po użyciu przez nich alkoholu, narkotyków lub innych środków odurzających, substancji psychotropowych lub środków zastępczych w rozumieniu przepisów prawa,

- 4) powstałe w elementach dekoracyjnych nagrobka/grobowca takich jak zdjęcia, misy, wazony, rośliny, ławki, litery, a także rzeźby, posagi niebędące elementem projektu nagrobka,
- 5) będące następstwem zwykłego zużycia,
- 6) powstałe wskutek:
  - a) osuwania się lub zapadania się ziemi,
  - b) zabrudzenia, opalenia, wylania wosku,
  - c) działalności Zarządów Cmentarzy, firm pogrzebowych, kamieniarskich,
  - d) działań wojennych, stanu wyjątkowego, strajków, zamieszek, rozruchów.

USTALENIE WYSOKOŚCI SZKODY I ODSZKODOWANIA W NAGROBKACH

Jak ustalana jest wysokość szkody i odszkodowania?

§40

Wysokość szkody w ubezpieczeniu nagrobków ustala się jako:

- 1) koszt naprawy albo
- 2) koszt odbudowy uszkodzonego/zniszczonego obiektu z zachowaniem dotychczasowych wymiarów, konstrukcji, rodzaju zastosowanych materiałów wraz z nakładami na roboty wykończeniowe.

POSTANOWIENIA WSPÓLNE

Jak zawierane jest ubezpieczenie?

§41

1. Jeśli nie umówiono się inaczej, umowę ubezpieczenia zawiera się na podstawie pisemnego wniosku o ubezpieczenie (druk Ubezpieczyciela), z zastrzeżeniem ust. 2.
2. Jeśli zawarcie umowy dotyczy kontynuacji obowiązkowych ubezpieczeń rolnych kolejną umową zawierana jest zgodnie z postanowieniami Ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, UFG i PBUK (Dz.U.03.124.1152 z późn. zmianami). Taki sposób wznawiania umowy ubezpieczenia może mieć zastosowanie do rozszerzenia ochrony budynków rolniczych, pod warunkiem uprzedniego wyrażenia na to zgody przez Ubezpieczającego (automatyczna kontynuacja).
3. Ubezpieczyciel oraz Ubezpieczający mają prawo do rezygnacji z automatycznej kontynuacji, pod warunkiem złożenia drugiej stronie pisemnego oświadczenia o rezygnacji, nie później niż na 1 dzień przed upływem okresu ubezpieczenia bieżącej umowy.
4. W przypadku rezygnacji z automatycznej kontynuacji, bieżąca umowa ulega rozwiązaniu z upływem ostatniego dnia okresu ubezpieczenia i nie dochodzi do automatycznego zawarcia umowy w zakresie rozszerzonej ochrony budynków rolniczych.
5. Przy zawieraniu umowy ubezpieczenia Ubezpieczający zobowiązany jest:
  - 1) podać wszystkie znane sobie okoliczności, o które Ubezpieczyciel zapytała w formularzu wniosku lub innych pismach przed zawarciem umowy. Jeżeli Ubezpieczający wypełnił wniosek wadliwie lub nie podał żądanych danych, Ubezpieczyciel zwraca wniosek, wskazując dane, które należy podać, aby umowa mogła być zawarta. Jeżeli umowa ubezpieczenia została zawarta, mimo braku odpowiedzi Ubezpieczającego na poszczególne pytania, pominięte okoliczności uważa się za nieistotne,
  - 2) opłacić składkę z góry za cały okres ubezpieczenia, chyba że w umowie ubezpieczenia przyjęto inny sposób opłacenia składki.
6. Ubezpieczający zobowiązany jest zawiadamiać Ubezpieczyciela, w czasie trwania umowy, o zmianach okoliczności, o których mowa w ust. 5 pkt.1).
7. W razie zawarcia umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek obowiązki określone w ust. 5 i 6 spoczywają zarówno na Ubezpieczającym, jak i na Ubezpieczonym, chyba że ubezpieczony nie wiedział o zawarciu umowy na jego rachunek.
8. Ubezpieczyciel nie ponosi odpowiedzialności za skutki okoliczności, które z naruszeniem ust.5 pkt.1 oraz ust. 6 i 7 nie zostały podane do jej wiadomości. Jeżeli do naruszenia doszło z winy umyślnej, w razie wątpliwości przyjmuje się, że zdarzenie powodujące szkodę i jego następstwa są skutkiem tych okoliczności.
9. Zawarcie umowy ubezpieczenia Ubezpieczyciel potwierdza dokumentem ubezpieczenia.

DOUBEZPIECZENIE

Kiedy można podwyższyć sumę ubezpieczenia

i co można dodatkowo ubezpieczyć w trakcie trwania umowy ubezpieczenia?

§42

1. Po opłaceniu dodatkowej składki możliwe jest włączenie do umowy ubezpieczenia nowego przedmiotu ubezpieczenia lub uzupełnienie/podwyższenie sumy ubezpieczenia poszczególnych przedmiotów, zgodnie z poniższą tabelą:

Przedmiot ubezpieczenia	Przyczyna doubezpieczenia		
	włączenie nowego przedmiotu ubezpieczenia	uzupełnienie s.u. w wyniku częściowej wypłaty odszkodowania	podwyższenie s.u.
Budynek rolniczy w zakresie rozszerzonym	TAK	NIE DOTYCZY	TAK
Mienie rolnicze	TAK	TAK	TAK
AgroCasco	TAK	TAK	TAK
OC w życiu prywatnym	TAK	TAK	TAK
Assistance	NIE	NIE DOTYCZY	NIE DOTYCZY
NNW	TAK	NIE DOTYCZY	NIE
Rzeczy osobiste	TAK	TAK	TAK
Nagrobki	TAK	TAK	TAK

2. Suma ubezpieczenia określona w doubezpieczeniu stanowi górną granicę odpowiedzialności Ubezpieczyciela od dnia następnego po opłaceniu dodatkowej składki.
3. O ile nie umówiono się inaczej, w przypadku doubezpieczenia żadnej umowy w Pakiecie Ubezpieczeń Rolnych, umowę krótkoterminowego ubezpieczenia maszyn rolniczych (sprzętu) AgroCasco zawiera się wyłącznie na okres 3 miesięcy.
4. Odpowiedzialność Ubezpieczyciela rozpoczyna się od dnia następnego po zawarciu umowy ubezpieczenia, nie wcześniej jednak niż dnia następnego po zaplaceniu składki lub jej pierwszej raty, chyba że w umowie przewidziano późniejszy termin początku odpowiedzialności. Odpowiedzialność Ubezpieczyciela ustaje w przypadkach określonych w ust. 9.

CZAS TRWANIA ODPOWIEDZIALNOŚCI UBEZPIECZYCIELA

Jak długo działa ubezpieczenie?

§43

1. Z zastrzeżeniem ust. 2 i 3, umowę ubezpieczenia w Pakiecie Ubezpieczeń Rolnych zawiera się na okres 12 miesięcy.
2. Na wniosek Ubezpieczającego, umowę ubezpieczenia zawiera się na okres krótszy (ubezpieczenie krótkoterminowe) w celu wyrównania okresów ubezpieczenia.
3. W przypadku nieposiadania przez Ubezpieczonego żadnej umowy w Pakiecie Ubezpieczeń Rolnych, umowę krótkoterminowego ubezpieczenia maszyn rolniczych (sprzętu) AgroCasco zawiera się wyłącznie na okres 3 miesięcy.
4. Odpowiedzialność Ubezpieczyciela rozpoczyna się od dnia następnego po zawarciu umowy ubezpieczenia, nie wcześniej jednak niż dnia następnego po zaplaceniu składki lub jej pierwszej raty, chyba że w umowie przewidziano późniejszy termin początku odpowiedzialności. Odpowiedzialność Ubezpieczyciela ustaje w przypadkach określonych w ust. 9.

5. Późniejszy termin początku odpowiedzialności Ubezpieczyciela, o którym mowa w ust. 4 nie może przekroczyć 30 dni od daty zawarcia umowy ubezpieczenia.
6. Na wniosek Ubezpieczającego, Ubezpieczyciel może przyjąć odpowiedzialność przed opłaceniem składki lub jej pierwszej raty i wyznaczyć Ubezpieczającemu termin opłacenia składki – nie dłuższy niż 14 dni, licząc od daty zawarcia umowy ubezpieczenia wskazanej w dokumencie ubezpieczenia. Jeśli składka nie została zapłacona w terminie, Ubezpieczyciel może wypowiedzieć umowę ze skutkiem natychmiastowym i żądać zapłaty składki za okres, przez który ponosiła odpowiedzialność. W przypadku braku wypowiedzenia umowy wygasa ona z końcem okresu, na który przypadała niezapłacona składka.
7. W razie opłacania składki w ratach, niezaplacenie w terminie kolejnej raty składki może spowodować ustanie odpowiedzialności Ubezpieczyciela wówczas, gdy Ubezpieczyciel po upływie terminu zapłaty kolejnej raty składki wezwą Ubezpieczającego do zapłaty z zagrożeniem, że brak zapłaty w terminie 7 dni od otrzymania wezwania spowoduje ustanie odpowiedzialności.
8. W przypadku rozwiązania umowy ubezpieczenia i ustania odpowiedzialności Ubezpieczyciela, stosunek ubezpieczenia wygasa.
9. Z zastrzeżeniem postanowień ust. 10, umowa rozwiązuje się i odpowiedzialność Ubezpieczyciela ustaje:
  - 1) z upływem okresu ubezpieczenia, na jaki została zawarta umowa ubezpieczenia,
  - 2) w przypadku braku zapłaty przez Ubezpieczającego kolejnej raty składki po upływie 7 dni od otrzymania wezwania od Ubezpieczyciela do jej zaplaceniu,
  - 3) z chwilą doręczenia Ubezpieczonemu zawiadomienia o wyczerpaniu sumy ubezpieczenia, chyba że dokonał on doubezpieczenia, zgodnie z §42,
  - 4) z chwilą wypłaty odszkodowania za szkodę polegającą na całkowitym zniszczeniu lub utracie przedmiotu/ów ubezpieczenia,
  - 5) z dniem wypowiedzenia umowy ubezpieczenia ze skutkiem natychmiastowym, zgodnie z ust. 6,
  - 6) w przypadkach określonych w ust. 10-12.
10. W ubezpieczeniu NNW umowa rozwiązuje się i odpowiedzialność Ubezpieczyciela ustaje w przypadkach określonych w ust. 9 pkt. 1), 2) i 6), jak również z chwilą śmierci Ubezpieczonego, o ile śmierć ta nie angażuje odpowiedzialności Ubezpieczyciela z tytułu zawartej umowy ubezpieczenia.
11. Ubezpieczający może wypowiedzieć umowę NNW w każdym czasie ze skutkiem natychmiastowym.
12. Jeżeli umowa ubezpieczenia jest zawarta na okres dłuższy niż 6 miesięcy Ubezpieczający ma prawo odstąpienia od umowy ubezpieczenia w terminie 30 dni, a w przypadku, gdy Ubezpieczający jest przedsiębiorcą w terminie 7 dni od dnia zawarcia umowy. Odstąpienie od umowy ubezpieczenia nie zwalnia Ubezpieczającego z obowiązku zaplaceniu składki za okres, w jakim Ubezpieczyciel udzielał ochrony ubezpieczeniowej.
13. W razie zbycia przedmiotu ubezpieczenia prawa z umowy ubezpieczenia mogą być przeniesione na nabywcę. Przeniesienie tych praw wymaga pisemnej zgody Ubezpieczyciela. Jeżeli prawa z umowy ubezpieczenia nie zostały przeniesione na nabywcę przedmiotu ubezpieczenia, stosunek ubezpieczenia wygasa z chwilą przejścia przedmiotu ubezpieczenia na nabywcę. Jeżeli prawa z umowy ubezpieczenia zostały przeniesione, na nabywcę przedmiotu przechodzą także obowiązki, które ciążyły na zbywcy. Pomimo tego przejścia obowiązków, zbywca odpowiada solidarnie z nabywcą za zapłatę składki przypadającej za czas do chwili przejścia przedmiotu ubezpieczenia na nabywcę.

SKŁADKA ZA UBEZPIECZENIE

Jak ustala się składkę za udzieloną ochronę ubezpieczeniową i jak się ją opłaca?

§44

1. Składkę ubezpieczeniową oblicza się za czas trwania odpowiedzialności Ubezpieczyciela.
2. Wysokość składki ubezpieczeniowej ustala się na podstawie obowiązującej w dniu zawarcia lub wznowienia umowy ubezpieczenia Taryfy Stawek, w zależności od:
  - 1) przedmiotu ubezpieczenia,
  - 2) zakresu ubezpieczenia,
  - 3) wysokości sumy ubezpieczenia,
  - 4) okresu ubezpieczenia,
  - 5) liczby osób objętych ubezpieczeniem następstw nieszczęśliwych wypadków,
  - 6) formy płatności składki.
3. Na podstawie analizy dotychczasowego przebiegu ubezpieczenia i oceny stanu zagrożeń Ubezpieczyciel może, na określonych obszarach, wprowadzić tzw. stawki regionalne. Stawki regionalne mogą być korygowane współczynnikami stosowanym w odniesieniu do poszczególnych grup i segmentów klientów.
4. W przypadku doubezpieczenia określonego w §42 składka należna do zapłaty liczona jest za okres udzielanej ochrony ubezpieczeniowej.
5. Stosuje się zniżki składki za posiadanie umowy obowiązkowego ubezpieczenia budynków rolniczych u Ubezpieczyciela.
6. Niezależnie od zniżek wymienionych w ust. 5, na podstawie analizy dotychczasowego przebiegu ubezpieczeń oraz oceny ryzyka decyzyjną upoważnionego Członka Zarządu lub Dyrektora właściwej jednostki organizacyjnej Ubezpieczyciela mogą być stosowane zniżki specjalne.
7. Stosuje się zwyczaje składki za:
  - 1) płatność składki za ubezpieczenie w ratach,
  - 2) szkodowy przebieg ubezpieczenia,
  - 3) przechowywanie mienia w budynku palnym.
8. Wszelkie zniżki i zwyczaje składki oblicza się metodą iloczynową. Łączna obniżka składki, odrębnie dla każdego przedmiotu ubezpieczenia, nie może przekroczyć 60%.
9. W przypadku umów zawartych na okres 12 miesięcy składkę opłaca się jednorazowo, w dwóch lub czterech równych ratach.
10. W przypadku umów zawartych na okres krótszy niż 12 miesięcy (ubezpieczenie krótkoterminowe) składkę opłaca się jednorazowo.
11. O ile nie umówiono się inaczej, składka lub pierwsza rata składki, jeżeli ustalono w umowie ubezpieczenia taką formę płatności, powinna być zapłacona w dniu zawarcia umowy ubezpieczenia, najpóźniej do dnia poprzedzającego dzień rozpoczęcia ochrony ubezpieczeniowej.
12. W przypadku składki płatnej w dwóch ratach – II rata powinna być uiszczona przed upływem połowy okresu ubezpieczenia.
13. W przypadku składki płatnej w czterech ratach – II, III i IV rata składki powinny być uiszczane przed upływem kolejnych kwartałów okresu ubezpieczenia.
14. W przypadku płatności składki przelewem bankowym/przekazem pocztowym jako termin zaplaceniu składki (raty składki) przyjmuje się datę dokonania wpłaty, tj. datę potwierdzenia przez bank polecenia przelewu bądź datę stempla pocztowego na dowodzie wpłaty.
15. Składkę za ubezpieczenie zaokrągla się do pełnych złotych w ten sposób, że końcówki od 50 groszy włącznie dolicza się do pełnego złotego w górę, a poniżej 50 groszy odlicza się. Raty składki zaokrągla się do pełnych złotych w ten sposób, że suma rat równa się łącznej składce do zaplaceniu.

ZWROT SKŁADKI ZA UBEZPIECZENIE

Kiedy i jak dokonuje się zwrotu składki?

§45

1. Z zastrzeżeniem ust. 2, w przypadku wygaśnięcia stosunku ubezpieczenia przed upływem okresu, na jaki została zawarta umowa, Ubezpieczającemu lub osobie przez niego upoważnionej przysługuje zwrot składki za okres niewykorzystanej ochrony ubezpieczeniowej.
2. Wyczerpanie sumy ubezpieczenia określonej w dokumencie ubezpieczenia wskutek wypłaty odszkodowania (odszkodowań) stanowi całkowite spełnienie świadczenia z tytułu zawartej umowy ubezpieczenia i w związku z wykorzystaniem ochrony ubezpieczeniowej w całości, zwrot składki nie przysługuje.
3. Składkę podlegającą zwrotowi ustala się proporcjonalnie do niewykorzystanej ochrony ubezpieczeniowej, poczynając od dnia następnego po wygaśnięciu stosunku ubezpieczenia.

POSTĘPOWANIE W PRZYPADKU POWSTANIA SZKODY

Co powinien zrobić Ubezpieczony, gdy wydarzy się szkoda w mieniu w gospodarstwie rolnym, maszynach rolniczych, nagrobkach, rzeczach osobistych poza gospodarstwem rolnym?

§ 46

- W razie zaistnienia szkody Ubezpieczony obowiązany jest:
  - użyć dostępnych mu środków w celu ratowania przedmiotu ubezpieczenia oraz zapobieżenia szkodzie lub zmniejszenia jej rozmiarów,
  - powiadomić właściwy bank o utracie karty płatniczej lub czeków w wyniku kradzieży z włamaniem lub rabunku w terminie najpóźniej 12 godzin od ujawnienia się zdarzenia,
  - powiadomić niezwłocznie, najpóźniej 12 godzin od ujawnienia się zdarzenia, miejscowy organ Policji o każdym przypadku kradzieży zwykłej, kradzieży z włamaniem, usiłowania lub dokonania rabunku, dewastacji, a także utraty przedmiotów ubezpieczenia podczas akcji ratowniczej; zawiadomienie powinno zawierać wykaz utraconych przedmiotów,
  - zabezpieczyć możliwość dochodzenia roszczeń odszkodowawczych wobec osób odpowiedzialnych za szkodę,
  - niezwłocznie zgłosić szkodę do COK pod numerem telefonu wskazanym w dokumencie ubezpieczenia, nie później niż w ciągu 7 dni od dnia zaistnienia szkody lub uzyskania informacji o niej, jednak nie później niż w ciągu 7 dni po ustaniu okoliczności uniemożliwiających wcześniejsze zgłoszenie szkody. Następnie złożyć wypełniony i podpisany druk zgłoszenia szkody postępując zgodnie z podawanymi wskazówkami,
  - złożyć u Ubezpieczyciela wykaz – utraconych, zniszczonych lub uszkodzonych – przedmiotów ubezpieczenia z podaniem ich ilości, wartości, roku nabycia, producenta ew. miejsca zakupu oraz inne dokumenty potwierdzające fakt posiadania danego przedmiotu – w terminie 7 dni od powiadomienia Ubezpieczyciela o powstaniu szkody,
  - udokumentować posiadanie utraconych przedmiotów, poprzez przedstawienie dowodów zakupu, gwarancji, instrukcji obsługi, opakowań itp.,
  - nie dokonywać zmian w przedmiocie ubezpieczenia, do czasu przybycia przedstawiciela Ubezpieczyciela w celu ustalenia okoliczności szkody, nie dłużej jednak niż 7 dni od dnia zawiadomienia Ubezpieczyciela o powstaniu szkody, chyba że dokonanie zmian jest konieczne w celu zabezpieczenia przedmiotu ubezpieczenia przed powiększeniem się szkody,
  - zezwoić Ubezpieczycielowi na dokonanie czynności mających na celu ustalenie przyczyn i rozmiarów szkody.
- Jeżeli Ubezpieczony z winy umyślnej lub rażącego niedbalstwa nie dopełnił obowiązku określonego w ust. 1 pkt 1, Ubezpieczyciel jest wolna od odpowiedzialności za szkody powstałe z tego powodu.
- Jeżeli Ubezpieczony z winy umyślnej lub rażącego niedbalstwa nie dopełnił obowiązku określonego w ust. 1 pkt 5 Ubezpieczyciel może odpowiednio zmniejszyć odszkodowanie, jeżeli naruszenie przyczyniło się do zwiększenia szkody lub uniemożliwiło Ubezpieczycielowi ustalenie okoliczności i skutków zdarzenia.
- Jeżeli niedopełnienie przez Ubezpieczonego pozostałych obowiązków określonych w ust. 1 miało wpływ na powstanie szkody, zwiększenie jej rozmiarów lub ustalenie okoliczności zdarzenia i zakresu szkody, Ubezpieczyciel może odmówić wypłaty odszkodowania lub je odpowiednio zmniejszyć.

Co powinien zrobić Ubezpieczony, gdy wydarzy się szkoda z OC?

§ 47

- W przypadku szkody, jak również w razie zajścia zdarzenia, które może spowodować roszczenie wobec Ubezpieczonego ze strony poszkodowanego, Ubezpieczony zobowiązany jest:
  - użyć dostępnych mu środków w celu zapobieżenia szkodzie lub zmniejszenia jej rozmiarów,
  - niezwłocznie, nie później jednak niż w ciągu 7 dni od daty otrzymania pisemnego roszczenia poszkodowanego:
    - skontaktować się z COK, którego numer telefoniczny znajduje się w dokumencie ubezpieczenia, zawiadomić o szkodzie i złożyć wypełniony i podpisany druk zgłoszenia szkody wraz z kopią pisemnego roszczenia poszkodowanego,
    - przekazać informacje o okolicznościach i przyczynach szkody, starać się o ustalenie świadków szkody oraz stosować się do zaleceń Ubezpieczyciela,
    - złożyć dokumenty dotyczące okoliczności zdarzenia oraz własne oświadczenie odnośnie swojej odpowiedzialności za szkodę,
    - zawiadomić pisemnie Ubezpieczyciela, jeżeli przeciwko niemu lub osobie, za którą ponosi odpowiedzialność, wszczęto postępowanie karne, administracyjne lub inne, albo jeżeli osoba trzecia wystąpiła z roszczeniem na drogę sądową,
  - na wniosek Ubezpieczyciela, udzielić dodatkowych wyjaśnień i dostarczyć posiadane dowody, potrzebne do ustalenia okoliczności zdarzenia oraz umożliwić przeprowadzenie postępowania wyjaśniającego,
  - przesłać do Ubezpieczyciela orzeczenie sądu w sprawie związanej ze zdarzeniem, z którego wynika jego odpowiedzialność, w terminie umożliwiających Ubezpieczycielowi zajęcie stanowiska odnośnie wniesienia środka odwoławczego.
- Jeżeli Ubezpieczony umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa nie zastosował środków określonych w ust. 1 pkt 1, Ubezpieczyciel jest wolny od odpowiedzialności za szkody powstałe z tego powodu.
- Jeżeli w związku z powstałą szkodą Ubezpieczyciel zalecił na piśmie podjęcie środków mających na celu zapobieżenie w przyszłości dalszym szkodom, a Ubezpieczony z winy umyślnej lub rażącego niedbalstwa nie zastosował się do tego zalecenia, Ubezpieczyciel może odmówić wypłaty odszkodowania za następne szkody powstałe z tej samej przyczyny lub je odpowiednio zmniejszyć.
- Zaspokojenie lub uznanie przez Ubezpieczonego roszczenia o naprawienie szkody, która objęta jest niniejszym ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej, nie ma skutków prawnych względem Ubezpieczyciela, jeżeli nie wyraziła ona na to uprzednio zgody.

Co powinien zrobić Ubezpieczony, w przypadku powstania szkody NNW?

§ 48

- Ubezpieczony zobowiązany jest:
  - starać się niezwłocznie uzyskać pomoc lekarską,
  - uzyskać dokumentację lekarską stwierdzającą rozpoznanie – diagnozę lekarską,
  - zabezpieczyć dowody związane z nieszczęśliwym wypadkiem, dla uzasadnienia zgłoszenia roszczeń,
  - niezwłocznie zgłosić szkodę do COK pod numerem telefonu, zamieszczonym na dokumencie ubezpieczenia, nie później niż w ciągu 7 dni od daty zaistnienia nieszczęśliwego wypadku, jednak nie później niż w ciągu 7 dni po ustaniu okoliczności uniemożliwiających wcześniejsze zgłoszenie szkody,
  - postępować zgodnie ze wskazówkami udzielonymi przez pracownika COK, w szczególności przekazać do Ubezpieczyciela wypełniony i podpisany druk zgłoszenia szkody oraz dokumenty lekarskie związane ze zdarzeniem i potwierdzające zasadność roszczeń,
  - na zlecenie Ubezpieczyciela poddać się badaniu przez lekarza wskazanego przez Ubezpieczyciela lub obserwacji klinicznej, celem ustalenia stałego uszczerbku na zdrowiu,
  - w przypadku śmierci Ubezpieczonego – osoba uprawniona do otrzymania świadczenia jest zobowiązana dostarczyć dodatkowo wyciąg z aktu zgonu oraz dokument potwierdzający pokrewieństwo lub powinowactwo ze zmarłym.
- Jeżeli z winy umyślnej lub rażącego niedbalstwa Ubezpieczony nie zgłosił szkody w terminie wskazanym w ust. 1, pkt.4, Ubezpieczyciel może odpowiednio zmniejszyć świadczenie, jeżeli naruszenie przyczyniło się do zwiększenia szkody lub uniemożliwiło Ubezpieczycielowi ustalenie okoliczności i skutków wypadku.
- W razie niedopełnienia pozostałych obowiązków, o których mowa w ust. 1, Ubezpieczyciel może odmówić wypłaty świadczenia lub je odpowiednio zmniejszyć, o ile miało to wpływ na ustalenie okoliczności zdarzenia, bądź ustalenie rozmiarów szkody.
- Ubezpieczyciel może wystąpić do Ubezpieczonego albo jego przedstawiciela ustawowego o wyrażenie pisemnej zgody na wystąpienie Ubezpieczyciela do podmiotów, które udzielały świadczeń zdrowotnych Ubezpieczonemu w celu uzyskania informacji związanych z weryfikacją

podanych przez te osoby danych o jej stanie zdrowia, ustaleniu praw osoby do świadczenia z tytułu zawartej umowy ubezpieczenia i wysokości tego świadczenia w szczególności do lekarzy, którzy nad Ubezpieczonym sprawowali lub nadal sprawują opiekę po wypadku lub zachorowaniu. Ubezpieczyciel może odmówić wypłaty odszkodowania lub je zmniejszyć w wypadku odmowy udzielenia zgody przez Ubezpieczonego albo jego przedstawiciela ustawowego bądź podmiotów, które udzielały Ubezpieczonemu świadczeń zdrowotnych na uzyskanie informacji, o których mowa w ust 4, jeżeli miało to wpływ na ustalenie istnienia lub zakresu jej odpowiedzialności.

TERMIN I ZASADY WYPŁATY ODSZKODOWANIA/ŚWIADCZENIA

Jaki jest termin i zasady wypłaty należnej kwoty odszkodowania?

§ 49

- Odszkodowanie jest wypłacane w ciągu 30 dni od daty otrzymania przez Ubezpieczyciela zgłoszenia szkody w trybie określonym w §§ 46-48.
- Jeżeli w terminie określonym w ust. 1 wyjaśnienie okoliczności koniecznych dla ustalenia odpowiedzialności Ubezpieczyciela lub wysokości odszkodowania nie jest możliwe, Ubezpieczyciel wypłaca odszkodowanie w terminie 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe. Bezsprawną część odszkodowania Ubezpieczyciel wypłaca w terminie 30 dni od daty zgłoszenia szkody. Przez bezsprawną część odszkodowania rozumie się część świadczenia Ubezpieczyciela, która może być wypłacona po spełnieniu następujących warunków:
  - została ustalona odpowiedzialność Ubezpieczyciela za zgłoszoną szkodę i równocześnie
  - nieznana jest dokładna, ostateczna wysokość szkody, jednak z całą pewnością wiadomo, że wysokość szkody przekroczy kwotę zakwalifikowaną jako bezsprawną część odszkodowania.
- Ubezpieczyciel zobowiązana jest powiadomić pisemnie, w terminach określonych w ust. 1-2, osobę występującą z roszczeniem o odmowie wypłaty lub o wypłacie odszkodowania w innej wysokości niż w zgłoszonym roszczeniu, ze wskazaniem okoliczności i podstawy prawnej oraz pouczeniem o możliwości dochodzenia roszczeń na drodze sądowej.
- W przypadku odzyskania przedmiotów ubezpieczenia w stanie nieuszkodzonym, Ubezpieczyciel wolny jest od obowiązku wypłaty odszkodowania, a gdy odszkodowanie zostało już wypłacone, Ubezpieczony obowiązany jest niezwłocznie zwrócić Ubezpieczycielowi wypłaconą kwotę, zaś w przypadku odzyskania przedmiotów w stanie uszkodzonym lub zmienionym przedstawić je do oględzin Ubezpieczycielowi w celu weryfikacji odszkodowania.

ROSZCZENIA REGRESOWE

§ 50

- Roszczenie Ubezpieczonego przeciwko osobie trzeciej, odpowiedzialnej za szkodę, przechodzi na Ubezpieczyciela do wysokości wypłaconego odszkodowania. Jeżeli Ubezpieczyciel pokrył tylko część szkody, Ubezpieczonemu przysługuje co do pozostałej części pierwszeństwo zaspokojenia przed roszczeniami Ubezpieczyciela.
- Nie przechodzi na Ubezpieczyciela roszczenie Ubezpieczonego do osób, z którymi Ubezpieczony pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym, chyba że wyrządziły one szkodę umyślnie.
- Jeżeli Ubezpieczony, bez zgody Ubezpieczyciela zrzekł się roszczenia przeciwko osobie odpowiedzialnej za szkodę lub je ograniczył, Ubezpieczyciel może odmówić odszkodowania lub je zmniejszyć.
- Jeżeli zrzeczenie się lub ograniczenie ujawnione zostało po wypłaceniu odszkodowania, Ubezpieczyciel może żądać od Ubezpieczonego zwrotu całości lub części odszkodowania.

POSTANOWIENIA KOŃCOWE

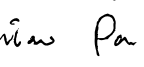
§ 51

- Do umów ubezpieczenia zawieranych na podstawie niniejszych OWU stosuje się prawo polskie.
- W sprawach nieuregulowanych w niniejszych OWU stosuje się odpowiednie przepisy kodeksu cywilnego, ustawy o działalności ubezpieczeniowej oraz inne obowiązujące przepisy prawne.
- Powództwo o roszczeniu wynikające z umowy ubezpieczenia można wytoczyć albo według przepisów o właściwości ogólnej albo przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania lub siedziby Ubezpieczającego, Ubezpieczonego, Uprawionego z umowy ubezpieczenia, spadkobiercy Ubezpieczonego lub spadkobiercy Uprawionego z umowy ubezpieczenia
- Skargi, zażalenia w tym reklamacje mogą być składane przez Ubezpieczającego, Ubezpieczonego lub Uprawionego z umowy ubezpieczenia do Ubezpieczyciela:
  - w formie pisemnej na adres: skr. pocztowa 1020, 00-950 Warszawa,
  - w formie elektronicznej za pomocą formularza www.warta.pl/reklamacje,
  - telefonicznie pod nr 502 308 308,
  - w każdej jednostce Ubezpieczyciela, na piśmie doręczonym osobiście lub w formie ustnej do protokołu.
- Na wniosek klienta Ubezpieczyciel potwierdza wpływ skargi, zażalenia, reklamacji na piśmie lub ustnie w rozmowie telefonicznej. Ubezpieczyciel rozpatrzy skargę, zażalenie lub reklamację w terminie 30 dni od daty wpływu i udzieli odpowiedzi w formie pisemnej przesyłką listową lub w formie elektronicznej na wniosek składającego skargę, zażalenie, reklamację. W szczególności skomplikowanych przypadkach termin na udzielenie odpowiedzi może zostać przedłużony do 60 dni, o czym wnoszący skargę, zażalenie, reklamację zostanie uprzednio powiadomiony. Organem właściwym do rozpatrzenia skargi, zażalenia, reklamacji jest jednostka organizacyjna wyznaczona przez Zarząd Ubezpieczyciela. Ubezpieczyciel podlega nadzorowi Komisji Nadzoru Finansowego.
- W porozumieniu z Ubezpieczającym, mogą być wprowadzone do umowy ubezpieczenia postanowienia dodatkowe lub odmienne od ustalonych w niniejszych OWU.
- Wszystkie zmiany i odstępstwa od postanowień niniejszych OWU są sporządzane w formie pisemnej pod rygorem nieważności.
- Niniejsze OWU w powyższym brzmieniu mają zastosowanie do umów ubezpieczenia zawieranych od dnia 2 lutego 2016 roku.

Wiceprezes Zarządu

Krzysztof KUDELSKI

Prezes Zarządu

Jarosław PARKOT